ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ—МҮНӨӨДЭРЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

НОБШОРДОГ АЖАХЫНУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДТЭ ШАНГА ЭРИЛТЭ ТАБИХААР БОЛОО

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 171 (10539) | 1964 оной июлиин 21, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ҮБҺЭШЭДЭЙ ЗВЕНО—ШИИДХЭХЫ ХҮСЭН

Зунай дунда һара хахадлажа, нуга талын ногоон шэмэеэ хүсэжэ, ниитын адууһа малда үбһэ, шэмэтэ силос бэлэдхэлгын эгээл харюусалгатай саг ерэнхэй. Байгша ондо жэл хахад хүрэхөөр үбһэ тэжээл хуряажа абаха гэһэн Яруунын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай һайшаалтай үүсхэл республикымнай нютаг бүхэндэ дэмжэгдэжэ байнхай. Баргажанай үйлэдбэриин управлениин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд энэ зундаа баһал жэл хахад хүрэхэ үбһэ тэжээл суглуулжа абаха гэжэ шиидэнхэй.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ гэжэ оролдожо байһан ажахынууд үйлэдбэриин управлени бүхэндэ олон. «Комсомольский» совхозой (Яруна) үбһэшэдэй 13 звено бүхыдөө сабшалан дээрэ эмхитэйгээр гаража, түрүүшын һурингуудые бодхобо. Баргажанай совхозой, тэндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой звенонууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ хам орохой. Үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороһон мэдээсэлнүүд Хоринн, Хяагтын, Улаан-Үдын, Түнхэнэй үйлэдбэриин управленинүүдһээ ерэнэ.

Урда жэлнүүдтэ, мүн энэ жэлдэшье үбһэ хуряалга дээрэ звенонуудые олоор эмхидхэжэ, ажалыень зүбөөр ударидажа шадаһан лэ ажахынууд амжалта түйлана. Байгша ондо үбһэ ногооной үндэр һайнаар ургаһые хараада абажа, сабшалан хадалан элбэгтэй колхоз, совхозууд үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан звенонуудые байгуулна. Энэнь тон һайшаалтай. Юуб гэхэдэ үбһэ хуряалгын ажал ехэтэй хүдэлмэриие үргэлжэдэнь машинын хүсөөр хэжэ шадабал, бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй өөрын үнэ сэн нилээд бага байха бшуу. Тиимэһээ үбһэшэдэй звенонууд мүнөө үедэ тэжээл бэлэдхэхэ гол хүсэн болонхой.

Үбһэ хуряалга дээрэ звенонуудые эмхидхэхэдэ юугээрээ һайн гээшэб? Нэн түрүүн звено бүхэндэ тусхай сабшалан даалгагдажа, хэды шэнээн үбһэ абахаб гэһэн даабари үгтэнэ. Энэ ушарта звено бүхэн даалгагдаһан сабшалангаа эгээн тааруу сагта хуряажа абаха гэжэ оролдохынгоо хажуугаар ойн соорхой, полиин заха сабшажа, тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө бэелүүлхээр эрмэлзэдэг. Гадна хонишодой, үхэршэдэй бригаданууд өөһэдөө звенонуудые бүридхэжэ, бригадынгаа малда хэрэгтэй тэжээл бэлэдхэдэг. Звено бүхэндэ тусхай сабшалан даалгагдаһан тула тэрэнэй хуряалгын шанарые шалгахада зохид болоно үгэнэ. Тэрэшэлэн 10—20 хүнһөө бүридэһэн звеногой ажал эмхидхэхэдэ сомор, хоорондонь социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэдэ, хүн бүхэнэй хэһэн ажал тодорхойлходо бэлэн ха юм.

Тиигэбэшье зарим газарта звенонуудые миил ёһын тэдыдэ байгуулаад, тэдэндэ ямаршье туһа хүргэдэггүй, хэрэгтэй бүхы юумээр хангадаггүй баримтанууд али олон ушарна. Жэшээнь, Хүдэриин совхозой Алтайн отделенидэ үбһэшэдэй звенонууд байгуулагдаһан аад, даб дээрэ хэрэгтэй болохо жэжэ хэрэгсэлнүүдээр, аргамжа тоног гэхэ мэтээр хангагдаагүй байһанһаа ажалынь гэдэргэ татагдана. Хурамхаанай совхоз (Баргажан) үбһэ хуряалгада 32 звено табиха түсэбтэй аад, мүнөө оройдоо 10 звенонь хүдэлжэ захалаа. Энээнэй уршагһаа боложо июлиин түрүүшын арбан хоногто 7 мянган центнер үбһэ һурилхэ түсэбынь бэелүүлэгдээгүй. Иигэжэ нобшорһоор байтарынь тус совхозой зарим сабшалан уһанда абтаа.

«Ногоон ургаг, саг эртэ» гэжэ һууһаар нимэрхүү хохидолдо орохо, хайран сагаа миин алдаха ябадал бусад зарим ажахынуудааршье үзэгдэнэ.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын нэгэдэхи отделениин звенонуудта ажалладаг үбһэшэд булта гэр гэрһээ ябана. Тиимэһээ сабшалангдаа үглөөгүүр оройтожо гараха, үдэшэлэн хүдэлмэреэ эртэ орхихо ушар али олон үзэгдэнэ. Энэ шалтагаанһаа боложо, тэндэхи хүдэлмэришэд үбһэ сабшаха, тармаха, һурилхэ үдэр үдэрэй даабаряа дүүргэнэгүй. Үбһэ хуряалгын шанаршье бирагүй. Олон ушарта сабшалангай заха, һубаг, ханаабай эрье шадархи үрмэдэһэ ногоон саг соогоо абтанагүй. Мүнөө хүрэтэр үбһэшэдэй звенонуудта хэды шэнээн тэжээл бэлдэхэ даабари хүргэгдөөгүй байһаар. Шухала хэрэгтэ нимэ һанаа амараар хандаха ябадалда эсэс табиха саг ерээ. Мүнөө ажахы бүхэндэ сабшажа үни захалхаар болоһон намаг газар, полиин заха, нуга сабшалан элбэг. Тиимэһээ нэгэшье үдэрөөр удаарангүй үбһэшэдэй бүхы звенонуудые ажалдань хам оруулха шухала.

Тэжээл бэлэдхэлгын түлэг дундаа ябажа байхада зарим колхоз, совхозой үбһэ сабшаха, хуряаха машинануудаа заһабарилжа хүсэд дүүргээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Илангаяа тракторна косилканууды заһабарилха хүдэлмэриие гэдэргэнь татажа байһан Хяагтын, Зэдын, Баргажанай үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынууд яаралтай хэмжээ абаха болоно.

Үбһэшэдые материальна талаарнь урмашуулха, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхозой үбһэшэдэй звенонуудай хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүн гурбан хоног бүхэндэ гаргана, үбһэ хуряалгаяа хорёод үдэртэ сүм дүүргэхэ зорилготой. Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Саянай совхоздо 20 үдэр соо үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ шадаһан звенонууд 30 процент ехэ түлбэри абахаар тогтоогдонхой. Эдэ бүгэдые һайшаахаар байна. Тиин олохон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай организацинууд үбһэшэдэй звенонуудай социалис мүрысөөнэй дүн аяар арбан үдэртэ нэгэ дахин согсолхоор хараална.

Олохон колхоз, совхозуудай үбһэшэдэй звенонуудта партийна болон партийно-комсомолой бүлэгүүд эмхидхэгдэжэ, звенонуудай урдаа табиһан зорилгонуудаа шиидхэхэдэнь ехэ туһа хүргэнэ. Энээниие хаа хаанагүй дэмжэхээр.

Үбһэшэдэй звено бүхэниие бэхижүүлхэ, хүнүүдээр, машина техникээр хүсэд хангаха, хүдэлмэриин тодорхой түсэб, даабари хүргэхэ, тэндэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ хамтын эдеэ хоол бэлдэхэ, зохид байраар хангаха гээшэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, тэндэхи партийна организацинуудай, үйлэдбэриин управленинүүдэй, хүдөөгэй парткомуудай нангин уялга мүн. Жэл хахад хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула нэн түрүүн үбһэшэдэй звенонуудта үдэр бүриин анхарал табиха хэрэгтэй.

ҺАЙНАЙ ХАЖУУГААР МУУ

(ТҮНХЭНЭЙ УПРАВЛЕНИИН САЯНАЙ СОВХОЗДО ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА УДААРНА. АЖАЛШАДАЙ ДУНДА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН ЭМХИДХЭГДЭНЭГҮЙ).

Ямар нэгэ шухала хүдэлмэри ойртобо гэлэй. Тиимэ юумэнэй болохоёо байхада ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд ехэ уялга абаһанаа һайрхадаг, «тэды эды хоногой болзорто заабол дүүргэхэбди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэбди» гэхэ мэтээр хүхилдэдэг.

Үбһэ хуряалгын урда тээ эгээл нимэ ушар Түнхэн нютагтамнай үзэгдөө бэлэй. Жэл бүри ниитынгээ адууһа малда бага тэжээл бэлэдхэжэ, үбэлжэлгын үедэ малайнгаа ашаг шэмые доошолуулдаг, тураажа зүдэрээжэ ондо оруулдаг хадаа Саянай совхозойхид одоол энэ зундаа ехэ тэжээл бэлдэхэмнай гэжэ тодорхой зорилго табяа һэн. Энэнь һайшаалтайшье байгаа.

Теэд мүнөө үбһэ хуряалгын халуун хаһа эхилээд байхада хүдэлмэреэ саянайхидай бэлэдхэл муутайгаар угтажа байһаниинь түрүүшын үдэрһөө элиржэ захалба. Совхозой адууһа мал олонтой томохон һалбари болохо 1-дэхи отделенидэ ерээд, хүдэлмэриинь түсэбтэй танилсабал өөдэтэй юумэ олохогүй байхат. Тус отделени 1614 гектар сабшалантай, тэрэнь 13 үдэр соо сабшагдажа, хуряагдажа абтахаар хараалаглана. Үнэхөөр эды болзор дотор хуряажа абабал, үбһэ тэжээл ехээр абтахань хэндэшье ойлгосотой.

Мүнөө ямар байдал үзэгдэнэб? Хүдэлмэриин эхилһэн сагһаа хойшо наратай сэлмэг үдэрнүүдэй байгаашье һаа, арбаад үдэрэй туршада юуншье хэгдэбэгүй ха юм. Оройдоол арайхан зуу гаран гектар газарынь сабшагдаад байна. Үбһэнэй хабада 210 хүн ажалда хабаадуулагдаха, 10 тракторна, 7 морин косилка ажаллахаар хүдэлмэриинь түсэб соо хараалагдаа һэмнай. Бүхыдөө 9 звено эмхидхэгдэхэ байгаад, тиимэ эмхи боложо хүдэлжэ байһан ушар байхагүй. Бригада бүхэнһөө 50—60 хүн ажалда гараад, звено болонгүйгөөр, ямаршье даалгабари үгыгөөр ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, Улаан-Горхон гэжэ газарта отделениин 1-дэхи бригадын 60 хүн ажаллана. Эндэ 3 звено бии болгогдохо аад, мүнөөшье хүрэтэр хүнүүдынь хубаарилагдаагүй.

Энээнэй хажуугаар ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар дутагдалнууд олон. Хайшан гээд энэ хүдэлмэри ябуулагдахаб, хэды хоног болоод ажалай дүн гаргагдахаб һайнаар ажаллаһан хүнүүд ямараар урмашуулагдахаб? Эдэ асуудалнууд үбһэ хуряалгада хабаадагшадай дунда ойлгуулагданагүй бшуу. Совхозой партком (секретаринь Б. Будаев) бригада бүхэндэ партийна бүлэгүүдые эмхидхэхэ, коммунистнуудые харюусалгатай участогууд дээрэ табиха, ажалыень зүбөөр ябуулха арга олгохо байгаад, энээниие мүнөөшье хүрэтэр тооногүй гээшэ. Хэрбээ эндэхи коммунистнуудай урда тодорхой зорилго табяа һаань, түрүүшын үдэрһөө эхилжэ үбһэ хуряалга бүтээсэтэйгөөр эмхидхэгдэхэ, ажалай журам нарнаар сахигдаха һэн.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ажалаа һулаар ударидадаг дээрэһээ имэ байдал тохёолдоно бшуу. Энэнь муу. Тус совхоз управлени дотороо гээгдэжэ ябана ха юм. Түрүү ажахынуудһаа жэшээ абахаяа яанаб гэжэ хэлэхээр байна.

Хараадшье үзэел даа. Жэшээлхэдэ, «Сибиряк» колхоздо мүнөө 16 звено ажаллажа байдаг. Яруунынхидай үүсхэлые дэмжэжэ, эндэхид 30 мянган центнер үбһэ бэлдэхэ зорилго табяад, ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэнэ. Ажалшадынь үдэр бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ эндэ түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэжэ байнхай. «Сибиряк» колхозойхид бүхы үбһэеэ шарга дээрэ һурилжэ абаха зорилго табяад, 600 шарга бэлдээд байна. Тиигэжэ үбэлэй үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриие горитой хүнгэлжэ, 25 гара мянган түхэриг алмаха юм.

Иимэ хүдэлмэри Саянай совхоздо эмхидхэгдэхэ аргатай байгдана ха юм. Һайн жэшээнүүдэй хажуугаар муу жэшээ дайралдадагынь гайхалтай.

А. АЮШЕЕВ.

(Телефоноор абтаба).
Хэрэн тосхон.

ХЭДЭН ҺҮРИ ЖЭРЫГЭЭ

ЗЭДЭ. (Телефоноор абтаба). Эндэхи үйлэдбэриин управлениин Ториин совхозой 1-дэхи отделениинхид байгша ондо хамта 520 гектар сабшалан дээрэһээ бүхыдөө 5200 центнер үбһэ тон богонихон болзор соо хуряажа абаха зорилготой юм.

Мүнөө тус отделенидэ үбһэшэдэй 5 звено гараад, недели үлүүтэй саг соо сабшажа байна. Түрүүшын үдэрһөө морин косилкашад Д. Родионов, А. Татарников, В. Непский гэгшэд тус тустаа 5 үдэр соо 40—45 гектар сабшанхай. Тэрэшэлэн гар хажууршад А. Осколкова, Н. Калмынина, М. Бадмаева, А. Елисеев, Г. Борисов гэгшэд үбһэ сабшаха үдэр бүриингөө даабари 120—125 процент дүүргэнэ.

Эндэхи үбһэшэд һүүлэй наратай сэлмэг 3—4 үдэрые һамбаашалжа, сабшаһан үбһэнэйнгөө хатамсаар, үлүүсэ хэбтүүлэнгүй, хуряажа, хэдэн һүри хэжэ абаба.

Д. БАДМАЖАПОВ.

Ургаса хуряалгые арадай хиналтада абаха

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ

Хүдөө-ажахын продуктнуудай бэлэдхэл болон ургаса хуряалга түрэн-түрын удхатай ехэ шухала хэрэг байһан тулада арадай хинагшадай гол анхарал хандуулха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи бюрогой болон РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй партийно-гүрэнэй хиналтын комитет ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ предприятинуудай болон эмхи зургаануудай зүгһөө ашаанай автомобильнуудые, автотэргэнүүдые хэр зэргээр гаргажа үгэһыень шалган үзэхые партийно-гүрэнэй хиналтын хизаарай болон областной промышленна комитедүүдтэ дурадхаа. Колхозууд, совхозуудта ороохо таряа, тоһото ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгэ, саахарай свёкло, хартаабха, огородой эдеэ шэрэлгэдэ хоёр халаан соо хүдэлхөөр автомашинын жолоошод табигдаха ёһотой.

1964 оной ургаса шэрэхын тулада автотранспорт гаргажа үгэһэн предприятинууд болон эмхи зургаануудай дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэгүүд болон постнууд энэ хүдэлмэридэ олоороо хабаадуулагдаха юм гэжэ зааһан байна.

Мүн тэрэшэлэн партийно-гүрэнэй хиналтын областной болон хизаарай хүдөөгэй комитедүүдэй урда ехэ ехэ зорилгонууд табигдаанхай. Тэдэнэр автомашинануудай хэр зэргэ зүбөөр хэрэглэгдэжэ байһаниие ходо шалган үзэжэ, ороохо таряа болон бэшэшье юумэ шэрэжэ байһан машинануудай хүдэлэнгүй, миин байха ябадал болюулха ёһотой.

Колхозууд, совхозуудта ургаса хуряалгада, ороохо таряа шэрэлгэдэ гараһан дугуу юумэнүүдые зайсуулхын тулада, мүн ороохото тарянай болон мүн бэшэшье ургасын хуряалга шэрэлгэдэ гээлтэ хоролто болохо ябадалтай, тэрэшэлэн ургаса хуряалгада ябаһан тракторнууд, комбайнанууд болоод бэшэшье машина техникын ажалгүй һаатаха ябадалтай тэмсэхэ туһаа анхаралаа табихыень арадай хинагшадай хүсэ элсүүлэн зорюулхые комитет дурадхаба.

(ТАСС).

ОРОН ДОТОРХИ ЭГЭЭН ҮНИНЭЙ ЗАВОДУУДАЙ НЭГЭН

Петровск-Забайкальскын металлургическа завод баригдаһаар 175 жэл болобо

Манай ороной гон үнинэй заводуудай нэгэн болохо Петровск-Забайкальскын металлургическа заводой баригдаһаар 175 жэлэй ой июль соо гүйсэхэнь.

Бүри XVIII зуун жэлэй эхин багаар Бальга, Солдатка гэжэ хоёр багашаг голой хоорондо түмэрэй руда олдоһон юм. 1788 ондо тэндэһээ 24 модоной хараанай газарта Петровскын завод баригдажа эхилһэн юм. Тэрэнь нэгэ жэл болоод байхада, бэлэн болоһон байгаа.

Гурбадахи табан жэлэй үедэ тус шэрэм шудхадаг үнинэй заводой һуури дээрэ шэнэ предприяти баригдажа, тэрэ гэһэнһээ хойшо Петровск-Забайкальскын металлургическа завод гэжэ нэрэтэй болоо бэлэй. 1940 ондо мартеновскэ пеэшэнһээ Забайкалиин түрүүшын булад хайлуулагдажа гараа һэн. Удангүй прокатна цех хүдэлжэ захалаа.

Мүнөө Петровск-Забайкальскын металлургическа завод Шэтынгэй область соо томошог предприяти болонхой. Манай ороной 200 гаран предприятинууд, барилганууд энэ заводой гаргаһан булад болон прокат абадаг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэндэ яһала хубилалта боложо, ехэ юумэ бүтээн гаргадаг болоо. Мүнөө тус предприяти хэдэн зуугаад мянган түхэриг сэбэр олзо гүрэндөө үгэнэ.

Һүүлэй зургаан жэл соо 1500 гаран уралан нарижуулгын дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, яһала ехэ ашаг туһа үзүүлһэн байха юм. Заводой коллектив коммунис ажалай предприяти гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Мүнөө 1200 гаран хүн коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэдэ хүртэбэ. Мүн эндэ РСФСР-эй хүндэтэ металлург гэжэ алдартай 17 хүн ажаллана.

С. ШАРОВ
ТАСС-ай корр.

Петровск-Забайкальск
июль.

ЭБДЭРШЭГҮИ ХАНИ БАРИСААН

ПНР-эй хорин жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ нээгдээ

МОСКВА, июлиин 18. (ТАСС). «Аха дүүнэрэй һайндэр гээшэ манай һайндэр болохо юм» гэжэ Польшын элитэ ехэ поэт Ян Кохановскиин хэлэһэн үгэ хадаа хилын саанахи оронуудай арадуудтай хани барисаа байгуулха байшанда мүнөөдэр нээгдэһэн ехэ выставкын таршаг болгобол таараха байна. Тэрэнь Арадай Польшын тогтоһоор хорин жэлэй ойн гүйсэһэн үдэртэ зорюулагданхай. Тэрэ һайндэрэй найрта байлсахаяа КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев энэ аха дүү орондо айлшалан ошохоёо байна.

Эб нэгэдэһэн хоёр гүрэнэй ударидагшадай бэе бэедээ айлшалан ябадагынь, тэдэнэй уулзалгада зорюулагдаһан совет болон Польшын хото городто болоһон олон мянган хүнэй хабаадалгатай митингнүүд энэ аха дүүгэй хани барисаае гэршэлэн харуулаа һэн.

Совет гүрэнэй болон Польшын республикын хоорондохи хани барисаае манай арадууд хэлэлдэ мүнхэ байха юм гэжэ зүбөөр тоолоно гээд Совет Польшын хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо И. Ф. Балта выставкэ нээхэ дээрээ хэлэбэ. Эндэ сугларһан москвагайхидай үмэнэһөө тэрэ хадаа СССР-тэ байгаа Польшын Арадай Республикын элшэн сайдай советник Владимеж Пашковский болон ехэхэн бүлэг Польшоһоо аяншалан ерэгшэдые амаршалба.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сессиие 1964 оной августын 20-до Улаан-Үдэ городто зарлаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1964 оной июлиин 20.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЭ ОТДЕЛЕНИ

Яруна гээшэмнай тала дайдаар, элдүүриин газараар нилээд баян нютаг даа. Эндэхи үйлэдбэриин управлени 90 гара мянган гектар сабшалантай. Гэбэшье тэрэнээ гүйсэд дүүрэн сабшажа шададаггүй, 50—55 процент сабшалангынь һүүлэй жэлнүүдтэ ойроо хүртэнгүй хаягдадаг болошонхой.

Управлениин колхоз, совхозуудай адууһа малые үбһөөр дүүрэн хангажа, мүн бусадшье управлениин ажахынуудта худалдажа байха зорилгоор Исэнгын совхозой 3-дахи отделениин (Романовка тосхон) бааза дээрэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг тусхай мэргэжэлтэй отделени эмхидхэхэ гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет тогтоол баталан абаба.

Тус отделени мүнөө жэлдэ 10 мянган тонно үбһэ хуряажа абаха даабаритай. Ойрын жэлнүүдтэ жэл бүри 40—45 мянган тонно үбһэ һурилжэ абаха шадалтай болотороо энэ отделени бэхижэхэ байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг тусхай мэргэжэлтэй энэ отделениие хэрэгтэй техникээр, зэр зэмсэгүүдээр хангажа байхыень «Сельхозтехникын» Буряадай нэгэдэл уялгалагдаа. Мүн эндэ айлай ажаһууха гэр олоор барихыень мүнгэн зөөри һомологдохонь.

ГУРБАДУГААР ЗАНШАЛТА...

БАРУУН ХОЙНОҺОО туугдаһан зурууд аадарай шэдэлжэ байбашье һаань, хүн бүхэн ами аминдаа ехэл сүлөөгүй. Һарабша доро хаалтатай байһан хонидшье энэ һэрюундэ эдеэлхэеэ һанаһандал шанга шангаар дарья байса мааралдана. Агрегадай начальник Табжал Доржиев инструктор-наладчик Дмитрий Рулёв хоёр бүришье һаа тэбдэнэд.

Столбдо үлгөөтэй түхэреэн шэрэм түмэрэй ханхинатар сохигдохолоорнь нюдэ сабшаха зуура бушуу шуумгай зүбүүд, басагад хаамаг соо байһан хони шүүрэжэ гаргаад, дары ууса дээрэнь тэрэнээ һулгаадхина. Нэгэ һарбагад гэлгэндээ мотоороо табина. Оньһото хайшануудшье жэнгирэлдэшэбэл даа.

Иигээд лэ оренбургынхидай аргаар хониной нооһо хайшалдаг нютаг нютагтаа эрхимлэһэн мэргэжэлтэдэй республиканска гурбадугаар заншалта конкурсын түрүүшын шата эхилбэ.

Хониной нооһо хайшалалгаар республикын чемпионой, мүн республикын эрхим хайшашан гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө ехэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан хүн бүхэн түрүүлэн 10 хониной нооһо хайшалха уялгатай. Тиихэдээ эгээл богонихон саг соо, эрхим шанартайгаар, шархатуулангүйгөөр хайшалһан, оренбургска аргын бүхы дүрые зүбөөр лэ хэрэглэһэн хүн гол мүрысөөндэ орохо эрхэтэй гээд эндэ бишыхан ажаглалта хээдхие.

Эхин ээлжээндэ хабаадагшадай дунда оренбургска аргаар хониной нооһо хайшалдаг мастер-инструкторнууд, нёдондоной чемпионууд Галина Доржиева, Николай Пурбуев, урдань түрүү һуурида гараһан Валентина Гарбаева жагсана.

Энэ һорёондо «Октябрьский» совхозһоо ерэһэн, хүдөө ажахын институдай 3-дахи курсын студент, ерэхэ сагай зоотехник А. Раднаева илажа гарашабал даа. Тэрэ басаган 10 хониной нооһые 43 минута соо хайшалжархиба, улаань Валентина Гарбаева (Хэжэнгын совхоз), Бимба Базаров (туршалга- үйлэдбэриин ажахы), Галина Доржиева (Анаагай совхоз) гэгшэд удаа дараалан баһал дүүргэнэ.

Үглөөдэрынь конкурсдо гээгдэжэ ерэһэн долоон хүн һорёондо жагсаба. Тэдэнэй дунда 1962 оной чемпион байһан Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэн Анатолий Вамбуев; 16 наһатай Үдын найман жэлэй һургуулиие (Хори) энэ жэлдэ дүүргэһэн эдир басаган Надя Жамьянова. Энээхэн басаган мүрысөөндэ ерэгшэд сооһоо эгээл залуунь.

Хоёрдохи ээлжээндэ хабаадагшадшье удаа дараалан уялгата арбан хонидоо хайшалжа дүүргэнэд. Конкурс үнгэргэхэ жюри судьянартай хамта дүнгүүдые согсолжо, хэнэй түгэсхэлэй, эгээл гол ехэ мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоһые элирхэйлнэ.

А. Раднаева, О. Безьяева («Октябрьский» совхоз), Надя Жамьянова (Үдын совхоз), Валентина Гарбаева (Хэжэнгын совхоз), Галина Доржиева (Анаагай совхоз) эхэнэрнүүдэй дундаһаа, Анатолий Вамбуев (Сэлэнгын совхоз), Бимба Базаров (Ивалгын ажахы), Николай Пурбуев (Улаан-Үдын управлениин «Коммунизм» колхоз) эрэшүүлэй дундаһаа чемпион, эрхим хайшашан гэһэн нэрэ суугай түлөө тэмсэхэ, өөһэдынгөө ажахы бүхэнэй нэрэ хүндые хамгаалха эрхэтэй болобо.

Урда үдэрнүүдтэнь халтад гэхэдээл гэб гэнтэ бархагар хара үүлэд сугларааад, аадар адхараадхидаг зантай байһан аад, харин энэ үдэр һүрхэй сэлмэг, һөөл зохид байбал. Ехэ мүрысөөн Үдын хоолой һүүлээр эхилбэ. Энэ конкурс мүрысөөнэйнгөө гуримай ёһоор 7 часай туршада үргэлжэлхэ ёһотой. Эндэ одоол хэнэй бэрхэ, шанга шурбэһэтэй, даамгай тэсэбэритэй байһаниинь харагдаха бшуу. Зүгөөр али олон шалтагаанһаа боложо, дүрбэн часай туршада үнгэрхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа һэн.

Түмэр дохёогой хахинаха абяан соностожо, мотоорнуудай туршэгэнөөн,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аргентина-Раднаева (зүүн гарһаа), Галина Доржиева, Анатолий Вамбуев.

В. ИВОЛГИНЭЙ фото.

машинкануудай жэнгирээн баһал үргэлжэлшэбэ.

Шанга, тон эршэтэ ажалай дүрбэн час барагдаба. Хүхэ ногоон дээрэ хүндэлэлэй ендэр, улаан бүдөөр хушагдаһан стол табигдана. Стол дээрэнь чемпионуудта, эрхим хайшашадта мүр дээгүүр намируулха ягаа улаан, сэл хүхэ торгон лентэнүүд, дипломууд табяатай.

Оренбургынхидэй аргаар хониной нооһо хайшалха республикын гурбадахи конкурсын дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, саг зуурын митингые республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министр — жюриин түрүүлэгшэ нүхэр В. И. Дубровский нээбэ. Конкурсын дүн соносхохыень жюриин гэшүүн, министерствын главна зоотехник нүхэр Ф. Т. Зубенкэдэ үгэ үгтэнэ.

Анагаай совхозой механизатор Галина Дубшиновна Доржиева хамтадаа 103,9 балл абажа, 4 час соо 57 гэхэ гү, али 7 часай хэмжээндэ оруулхада 100 хони хайшалжа, эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Буряадай АССР-эй чемпион» гэжэ дээгүүрээ алтаар бэшэгдэмэл ягаа улаан торгон лентэ зүүн мүр дээгүүрээ нэмирүүлэн үмдэхэ хабатай байшаба. Гадна тэрээндэ 100 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шан дипломтойгоор барюулагдаба. Нүхэр Доржиевагай хайшалһан 57 хониной 48-найнь нооһон эрхимээр, бэшэниинь һайнаар хайшалагдаа гэһэн сэгнэлтэ абаа. Нэгэ хони дунда зэргээр 4,2 минута соо хайшалһан болоно.

Зэдын «Октябрьский» совхозой хайшашан, Буряадай хүдөө ажахын институдай 3-дахи курсын студент басаган А. Раднаева эхэнэрнүүдэй дундаһаа 2-дохи һуури эзэлбэ. Тэрэ 4 час соо 50 хони хайшалаа, 98 балл абаа. Хүдэлмэриин 7 часай туршада 87 хониной нооһо хайшалһан жэшээтэй болоно. Тэрэ басаганда «Буряадай АССР-эй эрхим хайшашан» гэһэн алтан бэшэгтэй хүхэ торгон лентэ нэмирүүлэгдэбэ. Мүн 70 түхэриг мүнгөөр, дипломоор шагнагдаба.

Энэ түрүү аргаар хониной нооһо хайшалха мэргэжэл түрүүлэн шудалагшадай нэгэн Хэжэнгын совхозой ветеринар Валентина Гарбаева гурбадахи һуурида гаража, тэрээндэ 30 түхэриг мүнгэн, диплом барюулагдаа.

— Эрэшүүлэй дундаһаа чемпион болохо эрхэтэй хүн байбагүй. Тиимэһээ энэ нэрэ зэргэ хэндэшье олгогдобогүй,— гээд, элидхэлшэ соносхоно.

Анатолий Вамбуев «Буряадай АССР-эй эрхим хайшашан» гэһэн бэшэгтэй хүхэ торгон лентээр нэмирүүлэгдэбэ. 70 түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн, диплом абаһан байна. Конкурсда хабаадаһан бусад нүхэд бултадаа дипломоор, мүн мүнгэн шангаар шагнагдаа.

Волгоград город шадар хониной нооһо хайшалалгаар үнгэргэгдэхэ Бүхэроссиин конкурсдо нүхэд Доржиева, Раднаева, Гарбаева, Вамбуев гэгшэд хабаадажа, Буряадайнгаа нэрэ солые хамгаалхаа мордохонь.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай корр.

ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ хиналтын хуудаһан № 4 (11)

НИИТЫНГЭЭ МАЛДА— ЖЭЛ ХАХАДАЙ ТЭЖЭЭЛ!

Мяха, тоһо, нооһо абалгые элбэг дэлбэг болгохо—иимэ гол шухала зорилго амжалтатайгаар шиидхэхын тула ниитын малда нэн түрүүн үбһэ тэжээл үлүү хүрэхэ соонь бэлдэхэ бологдоно.

Энээниие хараадаа абажа, яруунынхид бүхы Яруунаараа тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 1,5 дахин дүүргэхэ гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһан 380 мянган центнерэй орондо 573 мянган центнер тэжээл бэлдэхэ социалис уялга батала абаа һэн.

Энэ үнэтэ һанаашалга үүсхэлыень КПСС-эй обкомой бюро болон республикын Министрнүүдэй Совет ехэтэ һайшаажа, бусад аймагуудай ажахы бүхэндэ дэмжэхыень дурадхаһан, энээн тушаа партийна комитедүүд, үйлэдбэриин управленинүүдэй урда тодорхой зорилгонуудые табижа үгэһэн байна.

Теэд ниитынгээ малда жэл хахадай тэжээл бэлдэхэ аргатай гүбди? Дүүрэн аргатайбди. Мүнөө хүдөө нютагуудта ургаса ногоон урда урданайхиһаа үлэмжэ һайн хаям. Мүн машина техникэ хүдэлмэриин хүсэншье хүсэд бии. Иимэ байхада, үбһэ тэжээл бэлдэгшэдэй ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, түсэб графигаа саг болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргүүлхэ гэшэ шухала болоно. Энэ талаар партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха нютаг нютагуудтахи бүлэгүүд угаа ехэ үүргэтэй байна.

Түрүүшын үдэрнүүдһээ энэ уялгаяа жэншэдгүй һайнаар бэелүүлһэн бүлэгүүдшье яһала бии. Жэшээнь, Баргажанай совхоздохи бүлэг үбһэ хуряагшадай звено бүхэнэй ажал хүдэлмэридэ хамааралсажа, һайн шанарай түлөө шууд зоримгойгоор тэмсэнэ, ажалай жаяг журам эбдэгшэдые элирүүлэлсэнэ, түрүүшын үедэ эртын силос дараха, уһа намаг, ой бороложын оёор, ожорһо хулһатай газарай ногоо орхингүй хуряаха гэхэшэлэн бодото хэрэгүүдтэ гол анхаралаа табижа хамааралсана. Энээнэйнь үрэ дүн заатагүй харгдаха.

Гэбэшье партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха олохон бүлэгүүд тэжээл бэлэдхэлгэдэ үшөөл ёһотойгоор оролсоодүй байһаар. Захааминай, Хяагтын аймагуудай зарим бүлэгүүд мүнөө хүрэтэр энэ гэхэ мүртэй юумэ хээгүй.

Партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэг бүхэн алдуу дутуугаа тон лэ ойрын сагта усадхаха, колхоз, совхоз бүхэндэ жэл хахад соо хүрэхэ тэжээл бэлдүүлхэ хэрэгые хангалсаха ёһотой.

Тэрэшэлэн нютаг бүхэнэй ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинууд дайшалхы туһалагшадаа саг үргэлжэ дэмжэхэ, тэдэнэйнгээ һанамжа дурадхалнуудые сохом лэ бэелүүлхын хойноһоо оролдохо зэргэтэй.

Олоной хүсэндэ түшэглэн...

Абаһаар лэ нэгэ иимэ ажаглалта хэлтэй гээшэ ха. Энээнэй урда жэлнүүдтэ дэрээнэйхид үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэдэг байһан. Хараад үзыт. Нёдондо түсэбэй ёһоор 56000 центнер үбһэ бэлэдхэхэ байһан һаа, оройдоол 41000 центнертэ хүргэһэн байнабди. Тиихэдэ 9000 тоннын орондо 7500 тонно силос дарагдаа бэлэй. Энэмнай зоотехническэ нормоһоо сасуулашагүй бага болоно бшуу.

Ямар ушарһаа, ямар шалтагаанһаа иимэ бага үбһэ абаа һэнбибди? Хүдэлмэриин хүсэн, оньһон техникэ ехэнхи ушарта хүртэдэггүй байһан. Тиимэһээ үбһэмнай таряа хадалгын эхилтэр ущжагайрдаг байгаа.

Манай совхоз 5200 гектар сабшалантай. Тэрэнэйнгээ 4500—4700 гектарыень арайхан гэжэ сабшажа абадаг һэн. Бидэ энэ жэлдэ 58600 центнер гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 17600 центнер ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилго урдаа табинхайбди. Эды шэнээн ехэ үбһэ бэлэдхэжэ шадаха гээшэ гүбди? Ажалаа зүбөөр эмхидхэбэл, арга бии л даа.

Мүнөө үбһэ хуряаха 26 звено эмхидхэгдээ. Тракторна косилкатай 8 агрегат, тракторна 10 тармуур, һүри сомодог 4 түхеэрэлгэ, 26 морин косилка, мүн эды шэнээн морин тармуур табигдаа. Игэжэ хамтынгаа хүсөөр хормойгоо шуужа оробободи. Мүн амаралтадаа ерэһэн һургуулиин үхибүүд туһалалсана. Гансал тэдэниие зүбөөр элсүүлжэ, эмхидхэжэ шадаха хэрэгтэй. Хүдэлмэриин наһанһаа гараһан наһажаалшье хүнүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдшье олоор хабаадуулагдана.

Энээнэй урда тээ шефскэ туһаламжа тон багаар хэрэглэгдэдэг байһан. Хурамхаанай 11 жэлэй, Аллын 8 жэлэй һургуули, совхоз рабкооп, Дэрээнэй сомсовет, мүн эндэхи ой модошод, больницын хүдэлмэрилэгшэд маанадта туһалха зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, үнгэрэгшэ жэлдэ Хурамхаанай леспромхоз манда туһалхаяа арсажархёо һэн. Тэрэшэлэн дээрэ нэрлэгдэһэн эмхинүүд совхозой аша туһада хургаа хургаараашье сохёогүй. Гансахан 6 багшанар үбһэ хуряалга дээрэ ото ябалсажа гараһан юм.

Мүнөө жэлдэ Хурамхаанай леспромхоз 3000—4000 центнерһээ доошо бэшэ тэжээл бэлэдхэхэбди гэжэ уялга абаба. Тиихэдэ Аллын һургуули багшанарай хүсөөр 1000 центнер үбһэ хуряажа шадахабди гэжэ уялга абаа. Аймаг доторхи промышленна предприятинууд ба эмхи зургаануудые тоолоод үзэхэдэ, олон байдаг. Тэдэнэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад манда тодорхой туһаламжа үзүүлхэ бээзэ.

Сабшалан хадалангаа һайжаруулха талаар зарим тэды ажал хэгдэнэ. Тингээд энэл зорилгоор ара газарта оршодог Аман, Хэбэли, Баряанхуур гэхэ мэтын газарнуудые саашадаа эдлэдэг болохо эрмэлзэлгэтэйбди.

Тиимэ болохолоороо, 2 мянган гектарта гараар сабшаха байнабди. Бидэндэ газаршье бии гээшэ. Эндэ хүн бүхэнэй үдэрэйнгөө даабари дүүргээд байбалнь, дүн хамта 12 мянган үдэрхүн хэрэгтэй болоно. Хэрбээ хуряалгаяа 40 хоног соо түгэсхэжэ шадаа һаамнай, 400 хүдэлмэришэн хэрэгтэй гээшэ. Гэтэр энээнэй урда тээ Дэрээндэ үбһэндэ 200-һаа дээшэ хүн гарадаггүй юм һэн.

Партийна организаци, дирекци тэжээл бэлэдхэлгэдэ совхозой бүхы хүдэлмэришэдһөө гадна, пенсионернүүд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, мүн амаралтада байһан һургуулиин үхибүүд болон студентнүүдые олоор хабаадуулжа эхилбэ.

Сэхынь хэлэхэдэ, һургуулиин һурагшанарта ехэтэ найданабди. Аллын 8 жэлэй, Хурамхаанай 11 жэлэй һургуулиин һурагшад бидэндэ жэл бүхэн лэ туһалдаг. Тэдэнэр 5-дахи класснһаа эхилээд, манда шадахысаа туһалдаг. Зарим үхибүүд зунайнгаа амаралтын үедэ энэ тэрэ организацинуудта хүдэлөөд, ажахын гол ажалда хабаадангүй үлэшэдэг һэн. Гэхэһээ байтагай зарим үхибүүд олзо бэдэржэ загаһашалдаг, үрэ жэмэс суглуулдаг, һамар сохидог байгаа. Багшанарай коллективүүд болон аймагай арадай гэгээрэлэй хүтэлбэрилэгшэд партийна организацинуудай туһаламжатайгаар бүхы үхибүүдые ниитын ажалда хабаадуулха зорилгоор түрэлхидтэй ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй.

Манай урда ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, августын 20 болотор унаһан малгайгаа абангүй үбһэ хуряалга дээрэ ажаллаха болонобди.

Энэ жэлдэ 9 мянган тонно силос дараха түсэб үгтэнхэй. Тиимэһээ 600 гектарай силосэ ургамалнуудые хуряаха байнабди. Тэрээндэ 10 ашаанай машина, тракторай хойно шэрэдэг 8 тэргэ үгтэбэ. Фермэнүүдһээ силостэ дарагдаха тэжээлэй угаа холо байһан дээрэһээ 16 комбайнуудые саг үргэлжэ хангажа байхын тулада 50 машина хэрэглэгдэхэнь.

Доторойнгоо бии байһан арга боломжонуудые дүүрэн хүсөөрнь хэрэглэхын тула совхозой партийна, профсоюзна, комсомолой организацинууд болон дирекци аһан шадалаараа оролдожо эхилбэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, хажуур далайжа шадаха хүн бүхэн үбһэндэ гарантаба. Энээнтэй нэгэн доро ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха байһамнай зайлашагүй. Мүн социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, үрэ дүнгыень үдэрһөө үдэртэ согсолжо байнхайбди. Тингээд олоной дундаһаа шалгарап гарагшадта улаахан тутханууд, мүнгэн шангууд барюулагдахань.

Гадна ажалда голодоһо гаргаха, машина, техникэ эзэн бусаар хэрэглэхэ, ажалай жаяг журам хазагайруулха ябадалтай тэмсэхэдэмнай партийно-гүрэнэй хиналтын эдэбхитэд ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй. Тэдэмнай мүнөөнһөө хаана ямар хүдэлмэри хэхэ байһан тухайгаа мэдэжэ абанхай.

Шадал хүсэмнай, арга боломжомнай айхабтар ехэ. Зүгөөр тэрэниие зүбөөр элсүүлэн хэрэглээд байбал, яруунынхид шэнги жэл хахад соо хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаха байһамнай лаптай.

Д. ШАГДАРОН,
Баргажанай управлениин Дэрээнэй совхозой парткомой секретарь.

Хүдөө бэшэгшэдэй пост мэдээсэнэ:

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ— МАНАЙ ХИНАЛТА ДОРО

Звено, бригада бүхэн хэды шэнээн үбһэ бэлдэхэб, тэрэнээ ямар газарта, хэды үдэрэй хугасаа соо сабшаха ёһотойб гэһэн тодорхой түсэб табигдаһан байна. Мүн һүрилжэ абтаһан үбһэнэй центнер бүриин түлөө хэды шэнээн түлөөһэнэй үгтэхэ тухай гурим колхозой правлениин заседани дээрэ баталагдажа, тэрэмнай үбһэшэн бүхэндэ дуулгагдаһан.

Юрэдөө тэжээл бэлэдхэлгын үедэ хэхэ юумэмнай горитойхон даа. Бүхыдөө 8 мянгаад центнер үбһэ бэлэдхэхэ ёһотойбди. Тэрэмнай мянгаад шахуу гектар газарһаа абтаха юм. Манай нютагай сабшалан Яруунынхитай жэшэмээр бэшэ. Уһалагдадаг газарнай бирагүйхэн—оройдоол 500 гектар. Хэды тиимэшье һаань, энэ жэлэй сагай уларил һайн байжа, добо гүбээгэймнай сабшалан һайн ургаа. Залууг зарим газарнууд дээрэшье һүрхэй хяаг ургашоо. Ушар иимэһээ урданиь сабшагдадаггүй байһан 200—300 гектар иимэ газарые нэмэжэ сабшаха байнабди.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ хүдэлхөөр эмхидхэгдэһэн 10-аад звенонуудай сабшаландаа шууд ороо. Тэдэнэрэймнай 3-ниинь оньһожоруулагдамал юм. Эндэ бүхыдөө тракторна 25 косилка хүдэлнэ. Пароконно 8 тармуур бии. Мүн морин косилка, тармуурнууд яһала олон. Үбһэ һүрилдэг 2 оньһон машина хүдэлнэ.

Үбһэ хуряалгада 2-дохи отделениинхид хамагһаа түрүүн ороо һэн. Мүнөө эндэ түрүүшын 200-аад гектар сабшалан унагаагдаа. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри тус отделенидэ үдэрһөө үдэртэ улам эршэ хүсэтэйгөөр ябуулагдана.

Харюусалгатай иимэ халуун хаһын үедэ биданэршье, хүдөө бэшэгшэдшье, гараа һула табяад һуухагүйбди. Бидэнэр Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хүдөө бэшэгшэдэй постын жэшээгээр үбһэ болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгые хиналтадаа абаабди. Юрэнхыдөө үбһэ хуряалга ямараар ябанаб гэжэ миин хараха бэшэ, үбһэн хэр зэргэ шанартайгаар абтажа байнаб гэжэ шалгажа байхабди. Хэрбээ сабшалан дээрэ бишыханшье голодоһоной гараа һаа, тэрэниие усадхаха талаар тэрэ доронь таараха хэмжээ абахабди.

Ажахыдамнай партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлгэм бии. Энэмнай горитойхон хүсэн гээшэ ааб даа. Ушар иимэһээ бидэнэр үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын бүхы хүдэлмэриие хинахаһаа гадна, тэрэнээ һайн шанартайгаар, богонихон болзор соо дүүргэхынь тула бодото туһаламжа үзүүлхэбди. Мүн энэ шухала хүдэлмэриин үедэ элирүүлэгдэһэн дутуу дундануд тухай колхозой правлени, парткомдо дуулгажа байхабди, ханын газетэ, аймагайнгаа болон республикынгаа газетэнүүдтэ бэшэжэ байхабди, тэдэниие усадхахын тула хэмжээ абхуулхабди. Мүн ажал дээрээ баатаршалга гаргаһан хүнүүд, тэдэнэй һайн һайхан эрмэлзэл тухай бэшэхэбди.

Бидэнэй, хүдөө бэшэгшэдэй, зайлашагүй нангин уялга иимэл даа. Хамтын ажалай түлөө саг үргэлжэ һаналаа табиха гээшэмнай хүндэтэйл хэрэг ха юм. Игэжэ бидэнэр малай тэжээл бэлэдхэхэ энэ шухала хүдэлмэридэ өөһэдынгөө хубитые оруулхабди.

Ц. САГАЛЕЕВ, Борьёогой эхин һургуулиин багша; Д. ДОРЖИЕВ, колхозой ветеринарна врач, Б. ЗАНДАНОВ, колхозой правлениин счетовод — Зэдын «Коммунизм» колхоздо эмхидхэгдэһэн хүдөө бэшэгшэдэй постын гэшүүд.

Партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха Заганай колхоздохи (Мухар-Шэбэр) бүлэгэйхид үбһэ хуряалга дээрэ яһала эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дурсагдаһан бүлэгэй түрүүлэгшэ-нүхэр И. Ф. Хохлов (баруун гарһаа) колхозниг үүдтэйгаа хөөрэлдэжэ байна.
А. ИСТОМИНОЙ фото.

ОРОЛДОЖОЛ БАЙНАБДИ

Мүнөө үедэ бүхы совхоз доторнай 15 звено, тэрэ тоодо: оньһожоруулагдаһан 3, бусадынь тракторморинной, мори-гарай звенонууд эмхидхэгдээд, хүдэлжэ эхилэнхэй. Энэмнай 1963 онойхидо орходоо олон болоно. Мал ажалай фермэ бүхэнһөө үбһэ хуряалгын звенонууд эмхидхэгдэн ажаллажа байнхай. Жэшээнь, Билютын хонин ажалай фермэһээ нүхэр Нимаевай, Сагаан Аралда—оньһожоруулагдаһан нүхэр Еранскиин, Шанаагай фермэһээ Темник Цагаанда нүхэр Батановай, Багидаевай болон бусад звенонууд мүнөө үедэ түлэг дундаа хүдэлжэ байнхай.

Бүхы звенонуудай хаана ямар хэмжээнэй сабшалан хэды саг соо хуряажа абаха тухайдаа тон һайнаар мэдэнхэй. Ургаса ногооншье нёдондонойхиһоо үлэмжэ һайн. Һогообор үбһышье үнэтэй дээрэ тооложо, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряаха зорилго тэдэнэр урдаа табинхай.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгүүд 3 хүнһөө бүридүүлэгдэн, тэдэ звено бүхэндэ байгуулагданхай. Тэдэнэр өөһэдөө тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахаһаа гадна, сабшалга, тармалга, сомолгын шанарые саг үргэлжэ шалган бүридхэжэ байха юм. Мүнөө үедэ зарим тиимэ бүлэгүүдэй үмэнэһөө эгээ түрүүшын мэдээсэлнүүд орожо эхилэнхэй.

Тэрэшэлэн хуряалга дээрэ ябаашад процентээр түлэгдэхэ үбһөө тусхай участогууд дээрэһээ сабшажа абаха юм, ондоо тээ хаанашье сабшахагүй. Энэмнай үбһэ үбэршэлхэ ябадалтай тэмсэхэдэмнай ехэ таатай зохид эрхэ байдал олгуулжа үгэнэ.

Игээд бүхы звенонуудай ажал хүдэлмэриингөө ямараар ябажа байһан тухай тоосохо. Тэрээнтэй нэгэн доро хиналтын бүлэгүүдэй юу хэһэниинь элиржэ үгэхэ бшуу.

Юрэдөө хэхэ ажалнай ехэшье, харюусалгатайшье. 4445 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа абаха гээшэ амархан хэрэг бэшэ. Ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, гектар бүриин долоон центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха зорилготойбди. Нёдондо бургааһа шугынуудай забһар тон мууса сабшагдаһан юм. Мүнөө тэрэ алдуугаа дахяад дабтахагүйн тула хамаг хэмжээнүүдые абаабди. Ольтирог газар сабшахаяа гар хажууршад мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор гаранхай. Тэндэ баһал хиналтын бүлэгүүд хүдэлжэ байнхай.

Ниитын малда жэл хахад соо хүрэхэ тэжээл хуряажа абахын тула аһан шадал соогоо оролдожо байнабди. Энэ хүсэл зоригнай бодото хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэхэшье байха.

В. МИХАЙЛОВ,
партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха Сэлэнгын совхозой бүлэгэй түрүүлэгшэ.

Һогообор үбһэншье үнэтэй

Газар гээшэмнай колхоз, совхозуудай гол баялиг. Гэбэшье тэрэнээ гүйсэдөөр ашаглахын хойноһоо зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ёһоор оролдоногүй, сабшалангуудаа нишэ тиишэнь хубааха, һайнаар хуряахаишьегүй баримтанууд үзэгдэдэг. Жэшээнь, недондо Хяагтын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо юун болоо һэн бэ? Тэрэнэй правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов албан тушаалда байһанаа һамбаашалжа, Гусиноозерск хотодо ажаһуугшадта өөрөө мэдээд сабшалангай аяар 12 га газар таһалжа үгөө һэн. Тиихэдэнь зарим улад үмсэдөө 15—20 центнер үбһэ хуряажа абаһан байгаа. Мухар-Шэбэрэй управлениин Түнтүй тосхондо ажаһуугшад «Эрдэм» совхозой газар дээрэ аяар зуу гаран центнер үбһэ сабшаа бэлэй. Мүн бусадшье совхоз, колхозуудта зарим баримтанууд хүсэд элирүүлэгдэнгүй үлэшоо һэн. Ниитын мал ажалда үбһэ тэжээлэй үшөө хүсэд бэлдэгдээгүй байхада зарим айлнуудай хорёо соо дүүрэн үбһэн һурилагдажа байдаг. Тиимэ улад үмсэдөөл уоһэ бэлдээ һаа, ниитын мал тушаа һаналаа огто табидаггүй хаям. Тэрээнэй эсэстэ ниитын газарай нилээд ехэ талмайн ногоон үмсын малай ама руу ороһон, ехэхэн хэмжээнэй тэжээлшье дутуу хуряагдаһан, колхоз, совхозой ажахыда утаа ехэ гарза хохидол ушаруулагдаһан байха юм.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын үедэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дабтахагүйн тула хамаг хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ болоно. Тиихэдээ хуули бусаар сабшагдаһан үбһэ тэжээл колхоз, совхоздо дары саг соо бусаагдаха, зэмэтэ нюурнууд хуулиин шанга харюусалгада хабаадуулагдаха ушартай.

Энэ хэрэгые партийно-гүрэнэй хиналтын бүлэгүүд заатагүй анхаралдаа абалсажа, али бүхы туһа дүхэм үзүүлхэ болоно.

С. ПЕТУШИНОВА,
БурАССР-эй прокуророй туһалагша.

ФЕЛЬЕТОН

ЭЛЬҺЭН ДЭЭРЭ ШЭДҮҮЛЭЭД...

Первомайска совхозой (Хори) конторо. Булай удаан суглаан, буха ехэ хөөрэлдөөн болоо юм гү — хүнэй аминда бүтүүршэһэн, хүхэ утаанда манаршаһан кабинет сооһоо хоёр хүн холбооролдон гаража, холошье ошонгүй хоорондоо һөөл һүби бололдожо байгаад бабаралдаба.

— Бишни, мэдэнэ гүш?

— Юу мэдэнэ гүш гэжэ, э-э?

— Намайе ахалагша хонишон гэжэ. Өөхэтэй хабһан, үрюумхэтэй архи манайдал хаям даа,— гээд дундуур нюргатай, харабтар шарайтай, һахалаа хүхэ түгеүүл болотор хюһажархиһан нэгэниинь хятайжа байгаад үгэлхэдөө, тон гэрэй галуун шэнги гэдэгэр юумэн зогсоно. Нэрэньшье энээнэй — Гусев Павел Семенович. Нүгөөдэнь — туранхай зүдэрүүшэг, турлааг шэнги хара хүн — гүлдэгэд гүлдэгэд байса шүлһөө залгисагаан:

— Аа, бишни хэн гээшэбиб? Үгэльгын эзэн — фуражир! Минии муурхашоо һаа, минн лэ һуужа үгэхэш. Архи, мяхааршье алга һуухадаа болохош,— гээд һулахаанаар энеэбхилэн, үрзыжэ ургашаһан шэнгэн хара һахалаа шэмхэлэн, хэлэ амаараа хэмгүй амтатайгаар шомнороод абана. Дүшэн градусай дүлэтэ харын хангал тэрээнһээ бүри холоһоо даа хамар шэрбэнэ. Энэмнай хэн гээшэб? 1961 ондо хонинной фермые даажа ороод, хооһон хуурмаг мэдээ үгэжэ мэдээжэ болоһон, хоролтодо ороһон хорёод хонидые Бальчинов Володиин нэрэ дээрэ тохоһон, архи гэхэдэ аяархан холошье дахажа ябашаха Дамби Будацыренов мүн бээрээ гээшэл даа!

— Һи-һи. Тиимэ, тиимэ... Үбһэн лэ ааб даа.

— Туһалха сагай болоо һаа туһалангүй яахабиб. Нэгэ совхоздо, нэгэ ажахыда хүдэлжэ байгаад, одоол үгэеэ ойлголсонгүй яахабибди,— гэжэ байгаад, Дамби нэрэтэ дахин дахин дабтана. Гусевшье дотороо юу муу сэдьхэхэ һэм даа. Тингээд лэ хоюулаа тэдэнэр урагшатай хүхюун уулзалгаяа тэмдэглэжэ үшөө һэн гү, али урагша хойшоо тингээд лэ тарашоо һэн гү — хүсэд хэлэхын аргагүй. Зүгөөр лэ бэе бэеынгээ нюуса далда һанал бодолые яһалал ушхидан мэдэлсэжэ тараһаниинь элитэ.

Тингээд лэ удаахинаа нэгэтэ уулзахадаа, «бодото хэрэгээ» бодиин мүрөөр одоолшье бүтээһэн гэлсэдэг.

Үзкая Падь, Ергеневэдэ үбһэ хуряалгашье эхилжэ, хүдэр хүдэр хүбүүд басагад, хүсэтэ оньһон техникэшье хүүежэ оробо даа... Тингээд лэ юуи жагсааха һэм даа, хуряагдаха үбһэншье хуряагдажа, хүдэлхэшье зон хүдэлэн амжажа, гол бүхэндэ, хүнды бүхэндэ гоё ута һүри сомоонууд гоншойлдобо. Тэдэниие Гусев ябталаатай мяхан, обоолоотой тоһон шэнгеэр харадаг, үлэмжэ ехээр обтодог болобо, тиигээд лэ гүлдыжэ ябаад гүйхэнь бүри түргэдэбэ. Нэгэ юушьеб даа ехээр балаалха гэһэн юм шэнгеэр уулзаһан лэ хүн бүхэндөө олон табые шалидаг, шашадаг болобо. Зан абаринышье хубиланги. «Гусевнай гүлдыхэдэжэ, уһан сооһоо хуурайгаар гарашадаг хүн һэмнай. Яагааб даа үнөөхи, хонин үхүүлээдшье, хонин ажалаа хаядашье мүнөө хүрэтэр мэльгэн хуурай зандаа агша. «Һодо хөөбэртэнь» хуули гурпмай гансаханшье дуһал одоо халдажа шадаагүй һэм шуу. Юрэдөө нэгэл юумэ забдаһан лэ байха,— гээд хараһан, уулзаһан лэ хүн бүхэн тухайлдаг, һэжэнлэдэг болоо һэн гэлсэхэ.

Тингэһээршье байтарнь фуражир Дамби Будацыренов өөрөө заларба һэн ха. Гусевшье ёһотой «галуун» бэеэ бэелжэ, «дэлисэ ехэтэй» далияа дэмы дэмы «дэбисэгээжэ», гангапан гүнгэнэн угтаба.

— Одоолшье даа, хүлеэгдэһэн хүнһөө ондоо хүндэтэй айлшан хэн байхаб! Дээшээ морилжо хайрлыт,— гэхэдэжэ, дээгүүр дээгүүр хаймадаад абаба. Дамби нүхэрыньшье сагаалганда үгтүүлһэн шэнги хоёр мотороо хойно урагшань хаялуулан зогсобо.

Хоюулаа тиигээд лэ хуряагдаһан сабшалан дээгүүр хүл хүнгэдэн алхалалдабад. Дамби айлшан һүри бүхэнэй паспорт шалгана, зарим нэгыень хэмнээд, хэмжээдшье туршана.

Гусев эд бараагаа һайрхаһан ямар нэгэн наймаашан, нүгөөдэнь нялтагархан ревизор мэтээр үзэгдэнэ.

— Байза, Дамби нүхэр-аа,— гээд Гусев үг-маг гэбэ. Тингээд захын хоёр һүри тээшэ хургаа ёдолзуулан:

— Энэ, энэ минии хоёр һүри гээшэ. Дамби нүхэ-аар, гэнтэ харин алдажа сааһан дээрэ тэмдэглэбэш,— гээд нэмээбэ. Теэд Гусев эндэ бууса шадарай газаргайшье бэшэ, өөрынь хүн ерэжэ хүдэлөөшье бэшэ һэн. Энээниинь хэды мэдэжэ байбашье, Дамби нэрэтэ айхабтар зүбшөөһэн маяг үзүүлжэ, хамар дороо халта гүбэд гэбэ.

— Тиимэ гү?

— Тиимэ ааб даа. Шэпүхаа,— гээд Дамби өөрөө дабһалаадхина,— юрэдөө нэгэ совхоздо, нэгэ ажахыда суг хамта хүдэлжэ байгаад үгэеэ ойлголсонгүй яахабибди,— гээд түбһэн «жэжэ божо» юумэ тоохогүй, ехэл томоотой янзаар дахин дабтажа хэлэхэдэнь, Гусевшье хатархаһаа наагуур бахаяа ханажа.

— Найдамтайл хүн хаямнн даа. Одоол «могарыч» балгаха болоо гүбдеэ? — гээд гүсын хоолойдол гүлдэгэнэбэ, һуури байраяа алдашаба.

Тиигээд лэ хэды саг соо тэдэнэр хушуу холбон шомшоролдожо, уужа, һуужа тараа юм — бү мэдэе. Зүгөөр лэ үгэ хүүрээ нилээд баталжа, ойлголсожо, «амжаһаниинь» сохомтой.

...Үбэлэй шуурган дэлһэтэ нюрган. Үбһэ тэжээлэй хүсөөр лэ энэ нюрган дээрэ тогтожо гарадаг хаям даа. Теэд Первомайска совхоздо үлэн хооһон үхэр малнуудай үүгэнэлдэхэнь үдэрһөө үдэртэ түргэдэбэ. «Ай-сүй» табилдажа, үхэршэд малшад али болохоор арга хургаа бэдэрнэд. Айл тосхоноһоо тэбэри тэбэреэр, мэшээг мэшээгээршье үбһэ бадаршалха ябадал үзэгдэнэ. Аяар 600 модоной газарта оршодог Тэлэмбэһээшье алтанай сэнтэй үбһэн бууна... Гусевта энэнь ямар-нэгэн ушагта хүгжэм, урагшагүй наадан мэтээр үзэгдэнэ. Үглөө үдэшын һонорто үнөөхил үбһэн тухайдаа шэбшээд һаланагүй, үбэлэй хүйтэнэй үнгэршөөгүйдэ үрдижэл үзэхэ гэжэ бодоно. Будацыреновшье бүтүү доогуур шэхээ табинги... Тиигээд: «һи, һи. Дурадхаад үзэхээ яагаабши. Арсахагүйл байха даа»,— гээд нүхэрөө зоригжуулба. «Нүхэр нүхэртөө туһатай, нүхэн зумбараадаа туһатай» гээшэ энэл хаям даа. Гусевшье хандаха зондоо хандаба. Совхозой ахалагша инженер Терентьевтэй уулзаадхиба. Тэрэньшье аг-заг гүүлэнгүй 15 центнер абахаб гээд зүбшөөбэ, ГАЗ—МАЗ-уудаа эльгээжэ байгаад, газаагаа үбһэ буулгуулба. МТФ-е даагша Булыгинай ама бүглөөгүйдэ баһа аймшагтай, одоол залгижа болохо бшуу: 8 центнер таһа сабшаадхиба. Амбааршан Матвеевые алгасажа аргагүй: 8 центнер! Счетовод дүүгээ баһа яажа гомодхоожо болохоб: 8 центнер...

Юрэдөө юугээшье, мэдээгүй байтарнь хоёр һүри үбһэн хоггүй сэбэрээр ходоршобо...

Гусевшье фермые даагшын тушаал даажа ороходоо бүришье бэедээ найдажа мадайшоо һааб даа.

— Энэ Гусев шурантай шолмотой хүйхэр хүн даа. Уһан сооһоо хуурайгаар гараад лэ байха. Хүдэлхэдөө балай тиимэхэн аад лэ, үбһэ һогооборой үзүүртэ үрмэ тоһо түрхижэ, «амбан ноёдой» ама тоһодоод лэ табиха, өөрөө тиигээд ноён шэрээ эзэлээдхихэ,— гэхэ мэтын хөөрэлдөөн гэнтэ булагай бушхаһандал гаража ерэбэ.

Үгы, тиигээд үнөөхи үбһэн, үбһэн жаалдамарынь һарын сагаанда, һүниин харанхыда хулгайн ёһоор хүһамаг хашаануудруу оруулагдаһан байбашье, яахыньшье аргагүй мэдэгдэшэбэ хаям даа. Аман дээрээ тоһо түрхиһэн ноёд һайд баһал өөһэдөө гэрэлдэ гарахаа ербэдээ юм ааб даа: уһан дээрэ үрмэ тогтоторшье хэлээд ядаба хаям. Ниитын малда тэбэрищье үлүү тэжээл бэдэржэ ябаашад одоол хороо бусалжа, хэлэхэ, дуулгахашье газартань дуулгаа хэлээ юм ааб даа.

Мүнөө болоод байхада гэмынь урдаа — гэмшэлынь хойноо гэлсэгшэ гү, уһан сооһоо хуурайгаар гарадаг суутай Гусев, Дамби нэрээ нэрлүүлһэн Будацыреновшье, эдилгэ уулга абажа амташаһан тэдэ ноёдшье балшыса элирүүлэгдэбэ. Тиигээд лэ юун ха һэм, хатуу шанга хуулиин урда харюусахань лэ гээшэ ааб даа. Теэд харюусаг лэ саашаа! Ондоо хэн зэмэтэй юм!

Ажабайдал гээшэмнай иимэл нэгэ зайлашагүй жама ёһотой: модон хүлтэ муу юумэн гээшэ тэрээнэй хүсэтэ долгин дээрэ һэжүүлэн хөөрэжэ, эрьеын шара элһэн дээрэ шэдүүлээд, элшэтэ шанга наранай туяа доро хатаагдажа голоо таһарна хаям даа.

Д. ДАНЗАНОВ,
Р. ЦЫБИКОВ.

АРГАТАЙЛДИ ДАА

Үргэлжэ бүхы совхозоймнай звенонууд үбһэ хуряалгадаа эрмэлзэл ехэтэйгээр жэгдэрэн ороо.

Бүхы ажахы доторнай хорин звено байгуулагданхай. Эдэмнай сабшалга, тармалга, һүрилэлгэсэ эхинһээнь эсэс хүрэтэрнь техникэ машинын хүсөөр бүтээхэ юм. Тэрэшэлэн 100 гаран хүн Дабаата, Онохой, Добо Енхор, Һарымкадахи сабшалангай бургааһа шугынуудые гар хажуураар ухашалжа, сабшажа оробо. Эдэнэйшье ажалай бүтээсэ, шанар гэхэ мэтэ саг үргэлжымнай анхарал доро байна гээшэ.

Мүнөө үбһэ хуряалгын эхилэлгын үедэ хиналтымнай бүлэгэй эдэбхитэд нүхэд Ц. Раднаев, Д. Санжиев, Б-Н. Дагбаев (продавец), Ц-Ж. Дондитов (тракторист), Ч-Д. Галсанов (счетовод) гэгшэд илангаяа оролдосотойгоор хүдэлжэ байнад. Тэдэнэй бүтээлсэһэн, хэлсэһэн юумэ нилээд ехэ.

Маанад юу хэнэбибди гэхэдэ, үбһэ сабшалга, тармалга, һүрилэлгын шанарые гол анхаралдаа абажа ... тунайшаар хүдэлхэ ябадалтай эрид шангаар тэмсэжэ байнабди. Гадна ажалдаа гаралга, графигаа сахилга гэхэ мэтые саг үргэлжэ шалгажа, яаралтай хэмжээнүүдые дары абхуулнабди. Мүн сабшалан гэшхүүлхэ, тэндэ малаа оруулха, үбһэ хулгайлха баримта бүхэниие бүгэдын шоодобори болгон элирүүлхэбди.

Силос дараха траншей малталга, тэжээлээ зүбөөр дараха гэхэ мэтые баһал эдэбхитэднай хододоо хинажа эхилээ.

Тэрэшэлэн үбһэшэдтэ хуряаһан тэжээлэйнь арбан процентые түлбэри болгожо үгэхэ хэрэгые нарин нягтаар сахюулхабди. Зүгөөр тиимэ түлбэри тунайша һулаар хүдэлһэн уладта үгтэхэгүй байха.

Звено бүхэнэй хоорондо мүрысөөн эмхидхэгдэбэ. Тиихэдээ тэрээнэй дүнгүүдынь арба-арбан хоногой турша дотор сүм бүрихэгдэжэ, түрүүшын гурбан һуури эзэлэгшэд 25 түхэриг архимтэй мүнгэн шан абажа байха юм.

Юрэдөө ниитын малда жэл хахад соо хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо манайда сохом лэ бии байна. Энээнээ гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ гээшэ эгээл дайшалхы зорилгомнай болонхой.

Д.-Н. ДАМБАЕВ,
Эрхирэгэй совхозой партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэгэй түрүүлэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июлиин 21.

НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ—19 ХУРЬГАН

Манай Тельманэй нэрэмжэтэ кол-
з хонин ажал эрхилдэг томо ажа-
ы гээшэ. Гэбэшье хониной тоо тол-
й hанаhан, түсэблэhэн соомнай
оор олошоржо үгэдэггүй байhаараа.
үл абалган дээрэ хараад үзэхэдэ,
урьгад тон үсөөнөөр абтана. Олон
урьгад нарайдаа, томо болоодшье
йхадаа гарзална. 1963 ондо 100
э хонин бүриhөө 51 хурьга, энэ
лдэ 64 хурьга түлжүүлээбди.

Энэмнай тон хангалтагүй хэрэг. Эхэ
нидоймнай хахадhаань нааша тол-
йнь түл үгэдэггүй байха гээшэ али
ргын ехэ хохидол колхоздо хүргэнэ
эшэб. Хони, хурьгадай харууhа hайжаруулха, үбhэ тэжээлээр гүйсэд дүүрэн хангаха, байра байдалынь hайжаруулха, хангалтатайгаар үрэжүүлхэ гэхэ мэтын асуудалда яhалашье анхарал хандуулагдана. Гэбэшье зарим нэгэ хонишод аргатайл байгаад hанаhанда хүрэжэ ажалладаггүй, ажал хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг ушарнууд бии.

Хонишодые хэhэн ажалдаа харюусалгатайгаар, эрхэ бэшэ ямар нэгэн амжалта туйлаха гол зорилготойгоор хандадаг болгохо арга бэдэрээгүйдэ таарахаяа болиhон байна. Энэ ушарта ажалай нэмэлтэ түлбэри тогтообол, хонишод ёhоор урмашуулагдаха hэн ха гэжэ бодомжологдоо. Нэмэлтэ түлбэри хонишодто түлэхэдөө хонёорнь үгэхэдэ таарамжатай байха гэжэ шиидхэhэн бэлэйбди.

Энэ хараае тон зүбтэйдэ тооложо, хонишодто нэмэлтэ түлбэри түлэдэг болохо гурим тон болгоомжотойгоор, hайса зүбшэн хэлсэжэ байгаад зохёоhон байнабди. Тиихэдээ түлжүүлэгдэhэн хурьгадай тоое, үрэжүүлгын дүнгые гол болгон хараадаа абаhан зэргэтэйбди. Энэ гурим май соо баталагдаа, хамаг хонишодоор hайшаагдаа. Тэрэ гуримые тайлбарилхын тулада нэгэ иимэ жэшээ хэлэжэ үгэе. Хэрбээ хонишодой бригада харууhалжа байhан 600—700 толгой эхэ хонидойнгоо 100 толгой бүриhөөнь 90—95 хурьга түлжүүлээд байбал, тэдэндэ 3 эрэ хурьга, мүн эхэ хонидоо шанартайгаар үрэжүүлhэнэйнь тулада 2 эрэ хурьга үгэхөөр тодорхойлообди. Зүгөөр нэмэлтэ түлбэридэ имагтал 100 эхэ хонидhоо 90-hээ дээшэ хурьга абажа шадаhан малшад хүртэхэ ёhотой юм.

Хэлэhэндээ хүрэхын тулада энэ жэлэй үрэ дүнгэй муушье hаань, тэрэ гуримай үндэhөөр түрүүшын дүн гаргаад туршаабди. Иимэ түлбэри абажа шадаха хонишод манда бии байшоо. Жэшээнь, ахалагша хонишон Дашинима Ринчинович Аюшеевэй бригадынхид 670 хурьга түлжүүлжэ абаа. Тэдэниень харууhалжа байдаг эхэ хонидтонь хубаахада 100 эхэ хонин бүриhөө 94 хурьга абаhан зэргэтэй. Тиихэлээрээ энэ бригадын гэшүүдтэ 5 эрэ хурьга нэмэлтэ түлбэри болгон барюулагдаха ушартай болобо.

Ахалагша хонишод Дамба Халзановай, Гарма Цыденовэй, Ханда Цыденовагай, Раднажап Бамбаровай бригадынхид тус тустаа 3—3 эрэ хурьга нэмэлтэ түлбэри болгон абаха эрхэтэй болобо. Нэмэлтэ түлбэри болгогдон үгтэхэ хурьгадай тоо бүхы абтаhан, түлжүүлэгдэhэн хурьгадай тоо толгойhоо дулдыдаха байhаниинь мэдээжэ. Иигэжэ 1964 оной үрэ дүн согсолоод байхадамнай хамтадаа 19 эрэ хурьгадые хонишодто бодо бэеэрнь нэмэлтэ түлбэридэ үгэхэ жэшээтэй болоо hэмди.

Манай колхоз мүнөө үедэ 23 мянга гаран ехэ хонидтой, 7 мянга гаран хурьгадтай байна. Хамтадаа 30 гаран мянган хонид болоно. Энэ hүрэгыемнай 80 шахуу колхознигууд адуулжа байна, үбэлэй үедэ хонишоднай бүри олон бологшо. Тэрээн дээрэ хурьгашадые (сакманщигуудые) нэмэбэл үшөө олон болохо.

Шэнэ ёhоор зохёогдоhон нэмэлтэ түлбэриин гуримай түрүүшын дүн гаргаhантай, хонин hүрэгэйнгөө ногоон дээрэ гаража, таргалжа байhан ушартай дашарамдуулан, июлиин 15-най үдэр «хонишодой үдэр» үнгэргэбэбди. Энэмнай хонишодой ёhотойл hайндэрынь болоо. Энэ hайндэр Сэлэнгын эрьеын үзэсхэлэнтэ hайхан газарта эмхидхэгдээ. 42 түрүү хонишодто элдэб янзын бэлэг сэлэг барюулагдаа. Бүри hайн амжалта туйлаhан, гуримай эрилтые дүүргэhэн хонишодой бригадануудта хүртэhэн ажалайнь нэмэлтэ түлбэриинь — хурьгадыень гартань барюулагдаба.

Хонёорнь үгэхэ нэмэлтэ түлбэри байгуулаашамнай хонин hүрэгөө үдхэхэ, хурьга олоор абадаг, hайнаар түлжүүлдэг болохо таладамнай ашагтай hайн нүлөө үзүүлхэ байhаниинь мүнөө түрүүшын үрэ дүн согсолгон дээрэhээ элирнэ. Нүхэдэйнгөө хэдэ хэдэн хонёор бэлэг шан абажа байхадань, иимэ хайрада хүртөөгүйшүүлынь «байза даа, хойто жэл эдээндэ хаба шадалаа харуулхал байхаб» гэжэ яhалал бодоhон янза түхэл оруулаад hэн.

Ажалай хүлhэнэй иимэ маягай түлбэри хонин ажал дээрэ тогтоожо, түрүүшынгээ дүн согсолбообди. Энэ гурим саашадань улам бүри нарижуулжа, бусад hалбаринууд дээрэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилготойбди. Ажалшадые материальна талаар урмашуулха хэрэг ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхэ таладамнай тон лэ хүсэтэй зэбсэг боложо үгэнэ. Саашадаа энэ ёhо гуримые ажал хэрэг дээрэ бодотоор бэелүүлхэ хүсэлэнтэйбди.

Д. ДАРМАЕВ,
Хяагтын үйлэдбэрнин управлениин Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Зэдын үйлэдбэрнин управлениин Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ олхоз hаяшаг хонидойнгоо нооhо хайшалжа дүүргээ. Эндэ бүхыдөө 8 мянган хонидой ноохон хиргагдаа. Харюусалгатай энэ хүдэлмэидэ нютагай дунда hургуулиин үхибүүд эдэбхитэйгээр хабаадаhан. Тэдэнэй дундаhаа 8-дахи классай hурагша Тамасурэн Домеева жэээтэ ажалаараа онсо илгарhан. Тамасурэн үдэр бүри 55—60-аад онидой ноохо хайшалдаг байhан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тамасурэн Домеева. Наада таладань хайшалhан ооhониинь.
Ц. БАБУШЕЕВЭЙ фото.

«Улаан Оронго» колхозой клубай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө сагай ород болон буряад уран зохёолшодой бэшэhэн номуудые улад зоной дунда тарааха тушаа горитой ехэ хүдэлмэри хэнэ. Клубта орожо ерэхэдэ тэндэ уран hайханай ном hудар хүн зоной анхаралда табяатай байдаг. Тиигээд тэрэнь шэнэ зохёолнуудаар ходо нэмэжэ байдаг юм. Зураг дээрэ: клубые даагша С. Б. Цыренова, библиотекарь Б. В. Цыденов гэгшэд шэнэ номуудые нэмээн табижа байнад.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Нооhон юундэ гологдоноб?

„Эрдэм" совхозой хүтэлбэриин анхаралда

Эрхим шанартай нооhон бүд нэхэдэг фабрикымнай оршон шадар колхоз, совхозуудhаа асарагдаhан хонидой ноохо сэбэрлэхэ, угааха баhа нэгэ томо гэгшын предприяти баригдажа, мүнөө хүдэлжэ эхилhэниинь тон hайн болоод байна. Энэ фабрикын складуудта республикымнай газар нютаг бүриhөө ноохо тээhэн машинанууд ерэжэл, ерэжэл байна.

Эндэ асарагдаhан Чисааны совхозой нооhон онсо илгарна. Ушарынь, энэ ажахы хониной ноохо зүбөөр, класс классаарнь, тооhо шоройhоонь арилгаха, хатуу hайнаар монсогойлон хүлихэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулдаг байна. Тус ажахын отделени бүхэн ноохо шанар шанаарнь илгадаг хүнүүдтэй. Тэндэнь тюк болгон монсогойлдог байха юм. Тиихэдээ отара бүхэнэй хониной ноохо ами амяарнь багсалдаг.

Иимээр эмхидхэhэн гурим ехэ hайн үрэтэй. Хэн хонишоной абаhан нооhон ямар шанартайгаар гүрэндэ абтаhые тэрэ дары мэдэхэ аргатай болоно. Тэрэл шанарhаа дулдыдамаар салин хүлhэеэшье абаха байна бшуу. Фабрика асаран сасуунь нооhыень бэлээршье абаадхина.

Харин тиихэдэнь Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин манай «Эрдэм» совхозой эрхэ байдал тад ондоо. Гурбан отделенидэ хайшалагдаhан хониной нооhон хайшалалгын пунктнууд дээрэ класс классаараа илгагдаhан нэрэ зүүбэшье, тодорхой гаршаггүйгөөр совхозой центральна складта тушаагдадаг. Тэндэ сугларhан нооhые хамаагүй худхаад лэ пресс доро даража хүлидэг.

Иимэ ушарhаа боложо, хэн хонишон ямар шанартай ноохо абааб гэжэ мэдэхын аргагүй. Тиихэдэ хэн классировщик ямараар ажаллааб гэhые яагаад тухайлалтайб?! Шанар муутайгаар илгалта хэhэн хүн тодорхойлогдонгүй үнгэршэдэг. Гадна манай совхозой хонишод хонидой хурьгалха үедэ хурьганай эхээ алдахагүйн тулада эхын, мүн хурьганайнгаа нооhон дээгүүр элдэб үнгын шэрээр шэрдэжэрхидэг заншалтай. Тиигэжэ тушааhан нооhоной үнэ сэн 2 процентээр доошоо ородог. Хайшалагдаhан нооhон мүн хэмгүй шоройтой. Тиимэ нооhоной сэнтые 15 процентээр дарадаг гээшэ.

Саашадаа хониной ноохо класс классаарнь илгаха, багсалха ажал дээрэ шэнэ түрүү арга нэбтэрүүлхээр болоо гэжэ hанагдана. Совхозой хүтэлбэрилхы тушаалтад бодожо үзэг лэ.

Д. ЛОПИЛОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Бэлшээришье холо бэшэ даа

Харгын тооhон hуунагтан хөөрэшэбэ. Газаагаа гаража, харгы уу hарабшалан хараhан малшад үхишэбэ:

— Автолавкамнай морилбо!

Нээрээшье Хориин управлениин Анаагай совхозой малшад, онишод долоон хоног соогоо оёр, гурба дахин автолавка угана. Богонёор хэлэхэдэ, Хориин ельпогойхид нүүдэл наймаа айнаар эмхидхэжэ шадаhан. алай үбэлжэлгын, хабарай тарилтын, үбhэ, таряа хуряалгын алуун үедэ эндэхи автолавканууд холын бэлшээри, полевой тан, отара, гүүртэнүүд дээгүүр hалгаряагүй ябажа байдаг.

Хориин сельпогой автолавкын жолоошод-наймаалагшад нүод Лушанов, Бадагаров гэгшэд түрүүшүүлэй тоодо оролсоно. Тэдэнэр эд бараа худалдаха түсэбөө hара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ, хүдэлмэриин график, маршрут гээшые тон наринаар сахина. Тиимэл хадань малшад, хонишод автолавкаяа баяртайгаар угтадаг юм. Жолоошод-наймаалагшад hарадаа 4 дахин эд бараагаа шэнэлжэ абана. Худалдаа наймааншье урагшатай. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта арба гаран орон шэрээ, диван, хубсаhа угаадаг машина худалдагдаа. Малшад, хонишодой захилаар эд бараан ехээр асарагдана.

Мүнөө Хориин сельпогой автолавканууд үбhэшэдэй отогуудаар ябадаг болонхой.

Н. ТЫЖИГИРОВ.

Хори.

РОССИИ ТОСХОН hУУРИНУУДАЙ АРТИСТНАР

Хүдөөгэй уран бэлигтэнэй харалга

Арад түмэнhөө эхи үндэhэтэй искусстватай танилсаха бүхэндөө бидэ тэрэнэй ямар толотомо hайхан, уран хурса, өөрэ онсо шэнжэтэй байдагаар hонирходогбди.

Дуушан Советскэ Союзай болон дэлхэйн оронуудай арадай дуунуудые суглуулдаг, тэдэниие гүйсэдхэдэг хадаа, би арадай дундаhаа урган гараhан шадабаританай үүсхэлээр хододоо hонирходог гээшэб. Тиигээд өөртөө ехэхэн ашатай туhатай юумэ тэрээнhээ олоожо абадагби.

Би хэдэн арбаад жэлэй туршада уран hайханай бүлгэмүүдэй бүхы шахуу харалгануудта хабаадалсахадаа дуунда дуратайшуулда дүй дүршэлөө дамжуулхые, туhалхые оролдодог байнаб.

Энэ үе соогоо ямар олон арадай хоорнуудые, дуушадые хараа үзөө гээшэбиб! Тиин олохон коллективүүд, бэлигтэй бэрхэ дуушад мэргэжэлтэ артистнар боложо, үргэн ниитэ харагшадай үмэнэhөө нэрэ хүндэдэ хүртөө, үшөө гансал Союздаа бэшэ, харин хилын саагууршье алдар сууда гараа.

Тусхай hуралсал гараагүй артистнарай концертнүүд совет олониитын анхаралые хододоо хандуулдаг. Мүнөө үнгэржэ байгаа хүдөөгэй уран hайханай бүлгэмүүдэй Бүхэроссин харалга энээнэй гэршэ баримта болоно. Хүдөөгэй артистнар түрүүшынхеэ городойхидhоо амяараа бэлиг шадабаряа харуулна. Уран hайханай бүлгэмүүдые хүгжөөхэ, мэргэжэhэн искусстватай, арад зоной ажабайдалтай тэдэнэй холбоо барисаань бэхижүүлхэ, ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ искусствын дүүргэдэг үүргые, удхыень, уран hайханайнь хэмжээе дээшэлүүлхэ гээшэ харалгын зорилго болоно.

Минии гэшүүниинь байhан Бүхэроссин харалгын эмхидхэлэй комитет олохон область болон автономито республикануудай искусстватай танилсаа.

Тиин би нэн түрүүндэ Воронежой область тухай хөөрэхэ дуратайб. Районуудайнь хүдөөгэй клубууд болон соёлой байшангуудта hүүлэй үедэ шэнэ хоорнууд, драматическа коллективүүд, фотодо дуратайшуулай, уран зураашадай, модон дээрэ hиилэгшэдэй нэгэдэлнүүд байгуулагдадаг болоо. Жэшээнь, Павловска районой искусствада дуратай 225 хүниие нэгэдүүлhэн 8 кружок эмхидхэгдэнхэй. Павловска районой клубай дэргэдэ 30 хүнhөө бүридэhэн хоор хүдэлнэ. Тэрэниие математикын багша Дьягольченко хүтэлдэг, РСФСР-эй габьяата багша Ляшко тосхондо хатарай кружок, багша Гребенников драмкружок эмхидхээ. Мэргэжэлтэ артистнар тэдэндэ ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Воронежой оролдой хоор, театрнууд болон филармонинууд өөhэдынгөө фондhоо тосхонойхидто зүжэгэй хубсаhа болон бусад хэрэгсэлнүүдые үгэhэн байна.

Красноярска хизаарта арадай творчество ехээр хүгжэнги. Эндэ 30 гаран мянган хүнэй хабаададаг 1872 кружок хүдэлнэ. Тиин Шушенска, Ужурска, Минусинска, Алтайска районуудта нютагтаа урган гараhан композиторнууд түрэл хизаар тухайгаа, шэнэ газар тухай, Сибирь болон хүнүүд тухайнь дуу зохёоно. Эдэ дуунуудынь шагнагшадай зүгhөө ехэтэ hайшаагдадаг.

Урдань Сибиреэр аяншалжа ябахадаа, би хүйтэн шэрүүн аад, юрэ бусын үзэсхэлэн hайн хойто зүгэй байгаалиие, үргэн ехэ Енисей мүрэниие, тусгаар hайхан Алтайн хада уулые, үргэн нэмжээ талын дундуур хүхэрэн миралзагша нуур сөөрэмүүдые, халюуран эбхэрэгшэ таряалангуудай, хүнэй ажалай баярые магтан дуулаhан хакассуудай, горно-алтайнхидай, эвенкэнүүдэй уянгата hайхан арадай дуунуудые яhала шагнаhан, бэшэжэ абаhан байнаб.

Тиимэhээ Алтайн хизаар, Хакассиин автономито область, Эвенкийскэ национальна округ мүнөөшье туйлаhан амжалтаараа баясуулха аабза гэжэ hананаб.

Мүн Саратовска болон Ульяновска областьнуудай искусствын ажал ябуулагшад хүдөөгэй уран hайханай бүлгэмэйхидтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тэндэ хүгжэмдэ дуратайшуултай тусхай хэшээлнүүд радио болон телевидёнеэр хододоо үнгэргэгдэжэ байдаг, дуунай, хатарай, драмын коллективүүдэй конкурснууд үнгэргэгдэдэг. Саратовай консерватори болон Арадай творчествын байшан хоорнуудые хүтэлбэрилэгшэдэй семинарнуудые үнгэргөө. Нютагтаа урган гараhан композиторнуудай эрхим hайн дуунуудые олон хэhэгээр хэблэн гаргажа, бүхы районуудта эльгээгээ.

Олон удаан жэлдэ творческо ажал ябуулга эрхилхэдээ харалганууд болон фестивальнууд дээрэ олохон хоорнуудтай, тэрэ тоодо, хүдөөгэй хоорнуудтай танилсаха баатай болооб. Тиихэдээ үргэн ехэ мэдэрэлтэй, эрдэм hургуулитай хүнүүдэй толгойлhон коллективүүд илангаяа ехэ амжалта туйладаг гэжэ мэдэхэ болооб. Минии hанахада, хүтэлбэрилэгшэд тон ехэ харюусалгатай зон болоно. Тэрэ миин лэ мэргэжэлтэ байха бэшэ, харин тэрэнэй зорилго hураггүй үргэн ехэ. Тэрэ тосхонойнгоо улад зоной дунда соёл болбосорол дэлгэрүүлхэ ёhотой. Тиимэhээ хүтэлбэрилэгшэ хүгжэмэй талаар бололhон бүхы шэнэ юумэнүүдые дууhан мэдэжэ байха, эрдэм мэдэсээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёhотой. Харин бидэ, хүгжэмшэд, харалганuудай үедэ иимэ хүтэлбэрилэгшэдтэ туhалха, өөhэдынгөө мэдэхэ юумые тэдээндэ дамжуулан үгэхэ уялгатайбди.

Түгэсхэлэй концерт болотор үшөөл үды, теэд харалгын үедэ хүдөөгэй уран hайханай бүлгэмүүдтэ бэлигтэй бэрхэ олон шэнэ хүнүүд нэмээ гэжэ мүнөөшье эли тодорхой. Иигэжэ совет ороной тосхон, hууринуудай олон мянган шэнэ хүнүүд искусствые hайн мэдэдэг, hонирходог болоно байна.

ИРМА ЯУНЗЕМ,
РСФСР-эй арадай артистка.
(АПН).

ХАЛУУН ХАhЫН ЭХИНДЭ

Улаан-Үдын мяханай бинадай мал үүсэл завод. Үхэр, шубуу hан автомашинанууд хойно хойоо hубарилдан эндэ ерэнэ. Тэдэ шинанууд ашаагаа буулгажархи хажуу тээшээ зайлан, хойнохи шинадаа харгы гаргажа үгэнэ. бинадта мал үүсэлэлгэ түлэг лэнхэй.

ал олоор үүсэлхэ хаhын эхилхэ холо урид тэрээндэ бэлэдхэл үни ргэгдэhэн байгаа. Тиигэжэ үхэр, ай, шубуу үүсэлдэг конвейернүүд, одильник гэхэ мэтэнь шэнэдхэгдэн абарилагдаhан байна. Тэрэшэлэн hэ доторой цех шэнэдхэгдээ. эжэ шэнээр түхеэрэгдэhэн завод, үүд урданайхидаа орходоо бүри бүтээсэтэйгээр ажаллаха аргатай юо.

омбинадай желатинна цех урдань хоолой болон техническэ продук гаргадаг байhан. Шэнэдхэгдэн түрэгдэhэнэйнгөө hүүлээр цех хүдөө ажахыда тон шухала зүйл —преципитат гэжэ үтэгжүүлгэ гаргадаг болохонь.

Урдань малай яhа кислотагаар угаажа, дабhа, фосфорыень гаргадаг байhан. Энээн тухайда комбинадай инженернүүд, конструкторнууд hайса бодожо үзөө. Тиихэдээ угаагдаhан тэрэ дабhа суглуулха машина зохёохо гэжэ шиидэhэн байна. Конструкторска бюрогой начальник С. Г. Мергуновой хүтэлбэри доро тиимэ машина хабсаргагдаа. Тэрэ машинань гараhан дабhа суглуулан абажа хатаадаг юм. Тиигээд байхадаа цех бүри ехэ продукци гаргадаг болохо.

— Хүдэлмэришэднай мал үүсэлхэ хаhа хүрэтэр тэрээндэ саг соонь, hайнаар бэлэдхэхын түлөө ехэ оролдолго гаргаа,— гэжэ заводой инженер Юрий Афанасьевич Кульчицкий хөөрэнэ. Тэдэнэр хадаа мал үүсэлэгшэд, коммунис ажалай ударнигууд Анна Пашкова, Галина Гриф, Михаил Мартынюк, слесарьнууд Николай Некипелов, Варфоломей Чебунин болон бусад. Саг зуураа барилга, будалга дээрэ хүдэлжэ байгшад урдань хүдэлжэ байhан газарнуудтаа дахин орожо, габшагайшалгынгаа ажалые үргэлжэлүүлбэ. Тэдэнэр түсэбэй ёhоор июнь hарада 3860 толгой гахай үүсэлхэ байhан аад, 4245 толгой үүсэлээ. Үшөөл олон мал үүсэлэгдэхэ байгаа. Теэд сезон hаял эхилжэ байна ха юм. «Мал үшөөл үсөөн ороно» гээд хүдэлмэришэд хөөрэнэ. Тииhээ тиитэр шубууд олоор асарагдана. Гансахан июньдэ завод шубуунай 40 тонно мяха гаргаха байhан аад, 108 тонно гаргаба. Завод июнь hарада бүхы дээрээ мал үүсэлхэ түсэбөө 109 процент дүүргээ.

—Үдэр соо хэды шубууд үүсэлэгдэнэ гээшэб,—гээд, hонирхогдоо.

— 28 хүдэлмэришэдтэйбди. Тэдэнэймнай олонхинь шэнэ хүнүүд. Гэбэшье үдэр соо мянган нугаhа үүсэлнэбди,—гээд, цехэй мастер Валентина Александровна Поданийна хөөрэнэ.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ үүсэлэгдэhэн мяхан саарhаар оройгдонгүй холодильнигта оруулагдаад, хэдэн үдэр соо байлгаhанай hүүлдэ багсалагдадаг байhан. Тиигэжэ дабхар хүдэлмэри гарадаг байгаа. Мүнөө жэл мал үүсэлэн сасуугаа мяхыень саарhаар оройхо гэжэ шиидээ. Иигэжэ хүдэлхэдэнь хүдэлмэриинь саг хороогдоно, мяханай шанар hайжаруулагдана.

Ээлжээтэ сезониие эхилээд байhан Улаан-Үдын мяханай комбинадай мал үүсэлдэг цехэйхид мүнөө ажалайнгаа эршые улам шангадхажа байна.

Р. ГАЛИНА.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

«АГААРАЙ АГРОНОМУУД»

ПРАГА. (АПН-эй корр.). ЧССР-эй бүхы областьнуудта хүдөө ажахын авиациин аэродромууд байгуулагданхай. 4 жэлэй хугасаа соо аяар 3 миллионhоо үлүү гектар газар самолёдуудаар үтэгжүүлэгдэhэн, мүн хорото хиимикадууд сасагдаhан юм. Эдэ нэрнүүдтэ «огторгойн агрономуудай» Урда Словакиин виноградникгууд, Моравиин, Градца Краловэй саахарай свёклын полинууд дээрэ хүдөө ажахын хоротодтой эмсэл хэжэ байнхай. Байгша ной эхилхэhээ хойшо пилодууд 100 мянган гектар саад болон халаhан газар аршалhан байна.

hаяшаг агроавиациин эскадрии ЧССР-hээ Болгари ниидэн ошоо. Болгариин таряашадта баян урса абахадань Чехословакиин летгуүд ехэхэн туhа хүргэхэл.

ХҮГЖЭМШЭДТЭ hАЙН БЭЛЭГ

БЕРЛИН. (АПН-эй корр.). «Стелла» гэhэн маркын аккордеонууд хүгжэмдэ дуратайшуулай олон мэргэжэлтэй хүгжэмшэдэй дунда суу гаранхай. Клингентальдахи аккордеонуудай фабрикын коллектив хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдые эрхим шанартайгаар гаргадаг болоо. «Ёhоор даа, Стелла»! Өөрынгөө ажалаар хүн зондо ехэ баяры асардаг хүнүүдтэ hайниие хүргэнэбди». hаяшаг иимэ бэшэг клингентальцууд хүгжэмшэдhоо абаhан байна.

«ВЕНГЕРСКЭ ДАЛАЙН» ЭРЬЕЭР

...Суббото бүхэндэ машинанууд Будапештhээ Балатон тээшэ шуумайлдадаг. Шоссе харгын хажуугаар автоинспекциин шалгагшад зогсодог, тиихэдэ түмэр харгы дээгүүр милициин вертолёдууд ниидэдэг. Час болоод лэ вокзалнуудhаа дүүрэн хүнтэй поезднууд, түбэй автобусно станциhаа багтаамжатай «икарусууд» гарана. Маршрудынь — «венгерскэ далай»... Балатон хадаа Европын эгээн hайхан курортнуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэнэй урда эрьеын елэн алтан элhэтэй пляж 70 километр соо унжыдаг. Эндэ гоё hайхан амаралтын гэрнүүд, гостиницанууд, санаторинууд бии. Ногоон хадануудаар хүреэлэгдэhэн хойто эрьеэрнь зүбшөөд, Кестхей, Фюред гэдэг эмнэлгын уhатай курортнууд оршодог. Балатоной хажуугаар эртэ урдын памятнигуудшье тэрэ зандаа үлэhэн байдаг. Чопакска хадын оройдо «Бүргэдэй уурхай» гэжэ хэрэмэй hандархайнууд байдаг, эндэhээ венгер сэрэгшэд нэгэнтэ бэшэ Турциин булимтарагшадта эсэргүү сохилто үгэhэн байха. Тиханьска хахад арал дээрэ аяар XI зуун жэлдэ табигдаhан орон соохи эгээл хуушанай байшан — аббатство гэдэг байдаг.

Арадай засагhаа урид Балатондо гансал өөрын гоё байшангуудтай баяшуул ерэдэг байгаа. Мүнөө тэдээн соонь республикын ажалшадай амаралтын гэрнүүд байрлана. Үнгэрhэн арбан жэлэй хугасаа соо профсоюзна туристическэ путевкоор нуур дээрэ хэдэн миллион хүдэлмэришэд, таряашад амараа. Шэнэ пансионадууд, эмнэлгын байшангууд Шиофогто, Фельдварта, Лалледа, Тиханида баригдажа эхилэнхэй. hаяар Шиофогто найман дабхар 2 гостиница үүдээ сэлихэнь. Туризмда дуратайшуулай мэдэлдэ үнэгүйхэн кемпингнүүд, хүнгэхэн, зохидхон майханууд үгтэдэг. Тэдэнэр ута нуурые тойрон бүhэлөөд байдаг. Эрьеэрнь шэнэ магазинууд, ресторанууд, хатарай талмайнууд нээгдэнхэй.

Элдэб олон оронуудhаа «венгерскэ далайда» туристнууд ерэдэг. Балатон мүнөө үеын эрхим курортнуудай нэгэн гэжэ тон зүб тоологдоно.

ИШТВАН КУЛЬЧАР,
АПН-эй корр.

1.000.000 НОМЕРТОЙ ЭКРАН

Телевизорнүүдые бүтээдэг Варшавын предприятинуудай хабсаргалгын лининүүдhээ миллион номертой приёмник гарахань. Заводуудай энэ нэгэдэл мүнөө жэлдэ 200 мянга гаран «сэнхир экрануудые» бүтээн гаргаха байха. Польшын «Висла», «Бельведер» гэжэ түрүүшын телевизорнүүдэй орондо бүри оньhон нарин — «Нефр т», «Коралл», «Шафир» гэдэг ехэ экрануудтай, автомат аргаар тааруулагдадаг телевизорнүүд гарадаг болоо. Варшавын заводуудай бүтээн гаргаhан телевизорнүүд гадаадын олон оронуудта худалдагдана.

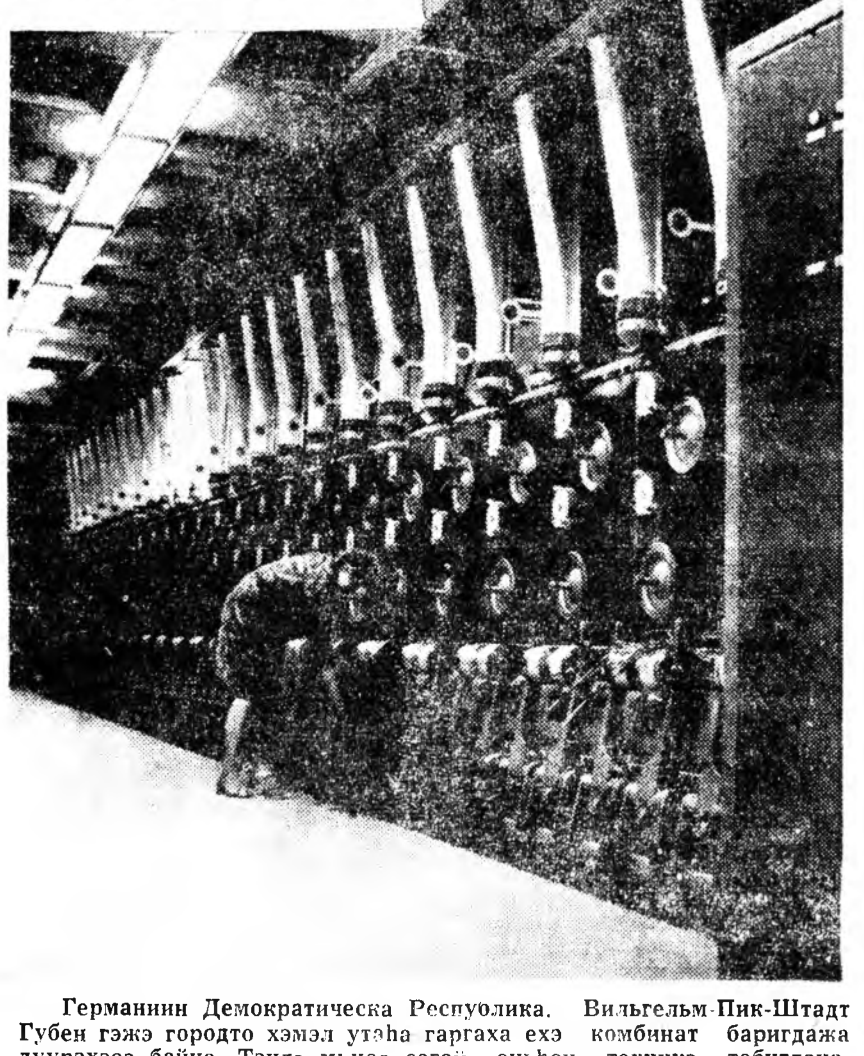

Германиин Демократическа Республика. Вильгельм-Пик-Штадт Губен гэжэ городто хэмэл утаhа гаргаха ехэ комбинат баригдажа дүүрэхэеэ байна. Тэндэ мүнөө сагай оньhон техникэ табигдана. Ашаглалгада үгтэжэ дүүрээд байхадаа, тэрэ комбинат Европо дотороо томохон предприятинуудай нэгэн болохо юм. Зураг дээрэ: цех соо шэнэ түхеэрэлгэ табигдажа байна. АДН-ТАСС-ай фото.

ХАБАЯА ХАРУУЛhАН БРИГАДА

СССР-эй Верховно Советэй дүрбэдэхи сессиин хүдэлмэрилжэ байhан үедэ Хандагатайн леспромхозой модошод ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр модо шэрэхэ 7 hарынгаа түсэб болзорhоонь 15 хоног урид дүүргээ. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо тус леспромхозойхид оронойнгоо шэнэ барилгануудта 328 мянган кубометр модо эльгээбэ. Үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал 15 мянган кубометрээр ехэ болоно.

— Энэмнай арад зоной ажаhуудал улам hайжаруулха тушаа парти, правительствын халуун анхаралда манай харюу болоно,—гэжэ эндэхи модошод мэдүүлнэ.

Ажал хүдэлмэридөө түрүү онол арга—модо отололгые нарин лентээр эрхилhэнэй, модо ехэ багсаануудаар ашаалдаг болоhоной ашаар иимэ амжалта туйлагдаhан байна.

Иван Никитович Кушнаренкын хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригада эндэ эрхим ажалаараа суурхана. Хахад жэлэй туршада тус бригадынхид 12186 кубометр модо бэлдээ юм. Хүдэлмэришэн бүхэн дээрэ абажа үзэбэл ажалайнь комплексно бүтээсэ үдэртөө дунда зэргээр 19,9 кубометр болоно. Түсэбөөр хараалагдаhаниинь 15 кубометр байха. Нухэр Кушнаренкын бригада гансахан леспромхоз дээрээ бэшэ, харин бүхы «Забайкаллес» комбинат соо түрүүлжэ ябана.

Мастерска участогуудай дундаhаа Ольга Гавриловна Коноваловагай участок мүрысөөндэ илаба. 6 hарын туршада эндэ 70 мянган кубометр модо бэлдэгдэhэн байха. Түсэбынь 3 мянган кубометрээр үлүүлэгдэбэ.

Модо зөөлгэ дээрэ жолоошод коммунис ажалай ударнигууд А. М. Кравец, И. М. Лоцковенко гэгшэд шалгарна.

7 hарын түсэбhөө гадуур 20 мянган кубометр модо бэлдэхэ зорилго табяад, эндэхи модошод эдэ үдэрнүүдтэ эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэ байна.

Н. ТЮРНЕВ.

1 час—2000 вагон

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив ашаа тээхэ, буулгаха үедэ вагонуудай миин байлгые июнь hарада нормоhоонь 1 часаар хороохон байна. Иимэ үрэ дүн отделени дээрэ hүүлшын жэл хахадай туршада туйлагдаагүй юм.

Вагонуудай зогсожо байха саг хорооhоной ашаар дахинаа ашаалгада 2 мянгаад вагон нэмэглэжэ үгтэhэн байна. Иигэжэ 8400 түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри алмагдаба.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

АВТОБУСУУД АЯН ЗАМУУДТА ГАРАНА

Зунай амаралтын, һонирхолтой туристска аяншалгануудай үе саг болоод байна. Пассажирнуудые олоор шэрэхэ хүдэлмэрие автомобилистнууд ямараар эмхидхээб? Энээн тухай хэлэжэ үгэхыень РСФСР-эй автомобильна болон шоссейнэ харгынуудай министрэй орлогшо С. Н. Артемьевые ТАСС-ай корреспондент гуйгаа.

Россин Федерациин автобусууд хүн зониие улам бүри олоор шэрэдэг боложо байна гээд нүхэр Артемьев хэлээ. Хэрбээ 1958 ондо городууд соохи, мүн городууд хоорондын замуудта автобусуудаар 4,6 миллиард үлүүтэй хүн зөөгдэһэн байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 8 миллиард үлүүтэй болоо. Мүнөө республикын 900 шахуу город болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта автобусууд ябадаг. Городууд хоорондын автобусна замай тоо 5800 болоо, тэдэнэй утань 500 мянга үлүүтэй километр юм. Мүнөө автобусууд үдэр бүхэндэ 23 миллион үлүүтэй хүниие зөөнэ. Тэрэнһээ гадна 100 мянга шахуу хүн үдэр бүхэндэ такси хэрэглэдэг байха юм.

Зунай сагта хүн зониие шэрэлгэ һайжаруулхын тулада автоажахынуудай коллективүүд бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Мүнөөнэй сезоной эгээн һонирхолтой зүйл гэхэдэ, түмэр замай—автомобильна сэхэ харилсаан эмхидхэгдээ. Имэ холимол маршрудууд гэдэгые эмхидхэлгэһээ уламжалан хүнүүдтэ таатай зохид боложо үгөө: тэдэнэр транспортые хүлеэжэ, мүн билет абахын тулада сагаа дэмы һамшахаяа болёо. Имэ маршрудууд Зам харилсаанай министерствэтэй зүбшэгдэжэ, үшөө үнгэрэгшэ жэлдэ анха түрүүн бии болгогдоһон юм. Мүнөө имэ маршрудууд улам олон болгогдожо байна.

Түмэр замай-автомобильна сэхэ харилсаа холбоон Новороссийска станци дээгүүр гаран, Москва Геленджык хоёрые, Невинномысск станци дээгүүр гаран, Москва Элистэ хоёрые холбодог маршрут июнь һарада нээгдээ. Энэ аргагүй таарамжатай. Пассажир Москвада нэгэ билет абаад, поёздоор Новороссийск хүрэтэр ошодог, тиигээд тэндэһээ автобуста һуугаад санаторидо хүрэдэг юм. Элистэ орогшодые Невинномысскда автобусууд угтажа байдаг.

Мүнөө жэлдэ республикын автобусуудай тоо 20 процентээр олон болохо. Автоажахынууднай өөрынгөө орондо, мүн Венгридэ бүтээгдэһэн олон шэнэ машинануудые абаха юм.

Хамтадаа 10 мянга гаран километр утатай 500 шахуу зам хүдөө нютагуудта 1964—1965 онуудта баригдахаар хараалагданхай.

Хэдэн арбаад томо автовокзалнууд һүүлэй жэлнүүдтэ Россин Федерацида, тэрэ тоодо Ленинград, Воронеж, Краснодар, Новосибирск, Калинин, Улаан-Үдэ, Казань болон бусадта баригдаа. Красноярск, Челябинск, Кемерово, Йошкар-Ола, Сочи, Ставрополь болон бусад олон городуудта имэ вокзалнууд баригдажа байнхай. Москвада 9-дэхи Паркова үйлсын болон Щелковско шоссейн бэлшэртэ автовокзал барилга удахагүй эхилхэ. Энэ вокзал сүүдхын турша соо 350 автобусые хүлеэн абажа, ябуулжа шададаг байха. Эндэнь маршрутна таксиин бааза түхеэрэгдэхэ юм. Хожом хожомоо ниислэлдэ үшөө хоёр автовокзал баригдахаар хараалагдана.

Мүнөө республика дотор хоёр зуу гаран автостанци хүдэлжэ байдаг. Эдэнэр автовокзалнуудай тоодо оролсоногүй. Тиимэһээ пассажирска автоажахынуудай мэдэлдэ зуу гаран түмэр замай болон гол мүрэнэй вокзалнуудай сулөө талмайнууд үгтэһэн байха юм.

Автомобильна транспорт түмэр замай болон гол мүрэнэй транспортда орходоо һураггүй түргэнөөр мүнөө хүгжэнэ. Автомобильна транспортаар хүн зониие шэрэлгэ долоон жэлэй табан жэлэй турша соо 1,8 дахин нэмээ. Мүнөө жэлдэ найма хахад миллион хүниие автомобилистнууд зөөхэ зэргэтэй гэжэ нүхэр Артемьев түгэсхэлдөө хэлээ.

(ТАСС).

Кубаньда жэмэс түмэһэ суглуулгада жэгдэрэн оробо. Тиигээд тэрэниие эндэһээ Москва, Ленинград, Сыктывкар, Свердловск холын хойто зүг самолёдоор абаашана. Зураг дээрэ: «Россия» колхозой звеньевой Лидия Сырых черешниин ургаса суглуулжа байна.

ТАСС-ай фото.

ХҮНГЭН МҮРӨӨР ОЛЗО БЭДЭРЭЭШЭД

Магазинда хүнүүд үсөөн бэшэ байдаг. Тэндэ ямаршье хүнэй ороһые хэн мэдэхэб. Булта өөрын хэрэгээр ябаашан ороол юм бэзэ. Магазинай наймаалагшад худалдан абагшадта һэжэг түрэдэггүй, харин эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые өөһэдөөрньшье шэлүүлэн абхуулдаг заншалтай болоожо байнхай.

һаяшаг һэн. Улаан-Үдын Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжадахи эдеэ хоолой 10-дахи магазинай багсалагдаһан жэжэ зүйлнүүдые худалдадаг таһагай наймаалагша Екатерина Васильевна Бурдуковская гэгшын ондоо хэрэгээр сулөөгүй байһаниие һамбаашалан, танигдаагүй хоёр хүн лавкын саада тээ байһан хайрсаг соохи мүнгыень шобто шүүрэн абаад, газаашаа гүйлдэшэһэн байна. Хулгайшад 326 түхэриг мүнгэ гартаа оруулһан байгаа.

Наймаалагша Бурдуковская сошоһондоо хулгайшаниие барилсыт гэжэ һүүхирэн хойноһоонь гүйшэбэ. Тушаан болоожо гудамжада дайралдаһан милициин мүрдэлгын таһагай начальник Кологрывов, Загарай тосхонһоо ерэһэн М. А. Шишкин гэгшэд хулгайшадай хойноһоо намнажа мэдэбэ. Баригдаха болоһондоо мэгдэһэн хулгайшад Смолиной гудамжадахи 4-дэхи дунда һургуулиин хашаа руу гүйлдэжэ ороод, нюугдахые һэдэбэд. Тэдэнэр А. Г. Федотовский, В. М. Малыхин гэгшэд болоно. Федотовский гэгшэ урдань Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикада ажаллаа болоһон юм. Тэрэ хүн хоёр тээшээ эритэй кинжал хутага гаргаад, баригшадай урдаһаа үһэрихэ һанаатай байба. Нүгөөдэнь «Бурятцелинстрой» трестын ашаа тээгшэ байһан.

Хулгайшад гүйдэл дундаа һургуулиин сэсэрлигэй хашаа руу долоон арбан түхэриг шэдэжэрхиһэн байгаа. Тэрэниие 14 наһатай Александр Мясников олоод Советскэ районой милициин таһагта тушааһан байха юм.

Хүдөө нютагһаа ерэһэн М. А. Шишкин, һурагша Александр Мясников гэгшэд хулгайшаниие бариха ябадалдань милициин хүдэлмэрилэгшэдэ ингэжэ туһалба. Хүнгэн мүрөөр олзо бэдэрэгшэд һэнгэргүй улаан нюураа улад зондо харуулан, арадай сүүдэй урда удахагүй зогсохо.

К. ХАЛТАНОВ.

ФУТБОЛ

ХОЁРДОХЁО ШҮҮБЭ

2:1 ИИМЭЭР футболистнуудай ээлжээтэ уулзалга дүүрэл... Манай «Армеец» бүлгэмэйхидтэ айлшаар Благовещенскын «Амур» команда ерэһэн байгаа. Энэ командамнай 1960 онһоо хойшо Россин Федерациин зургаадахи зонодо түрүү һуури эзэлхын түлөө наадалсажа ябана. 1960—1962 онуудта эдэнэр бусад командануудай дунда 14—13-дахи һуури эзэлһэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ наймадахи һуури эзэлжэ, командаяа бага зэргэ урагшань гаргаһан байгаа. Мүнөө айлшаднай 16 очкотой, юһэдэхи һуури эзэлжэ ябанхай. Энэ жэлдэ шадамар бэрхээр наадажа эхилһэн амурайхид түрүүлжэ ябаһан «Торпедо» (Томск), «Шахтер» (Прокопьевск), «Локомотив» (Красноярск), «Сибсельмаш» (Новосибирск) командануудые шүүһэн. «Забайкалец» (Шэтэ), «Темп» (Барнаул), «Химик» (Кемерово), Хабаровскын футболистнуудта шүүгдэһэн найман уулзалгадаа тэнсэһэн байна...

Үдэшын эгэ 6 час. Владивосток городһоо ерэһэн мүрысөөнэй судья жэмбүүр эшхэрүүлжэ, наадаяа эхилнэ. Улаан-Үдын футболистнууд бүмбэгэеэ тэрэ дороо абамсаараа урагшаа сүмэрэн орожо, айлшадайнгаа хамгаалагшадые тугшаруулна. Айлшад гэнтэ ерэһэн тэрэ бүмбэгэеэ хажуу тээшэнь сохижо, өөһэдынгөө ворота руу буланһаа бүмбэгэ сохюулха болоно. Энээниие сохиһон манай добтологшо Яковлев тэрэнээ воротаһаа холуур үгэжэ миин һалана. Наадаһай эхилһээр 37-дохи минута болотор хоёр талаһаа шанга шанга добтолгонуудые хэлсэһэн эдэнэрнай одооошье тоо нээбэ. Улаан-Үдын «Армеец» бүлгэмэйхидэй ээлжээтэ добтолгодоо ороходонь, айлшадай хамгаалагшад бүмбэгэеэ хажуу тээшэнь сохижо, тэрэнээ буланһаа сохюулха болоно. Добтологшо Яковлевай түрүүшээр сохиһон бүмбэгэ. Айлшадай хамгаалагша Баженов тэрэниие толгойгоороо абахадаа, хажуу тала руу залажа, дахин буланһаа сохюулха болоно. Бүмбэгэшье ворота шударан сохюулжа, айлшадай воротагай дэргэдэ ёһотойл бөөгнэрөөн болошобо. Мэдэн гэһээ түрүүшын бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагданхай байшоо һэн.

...Наадаһай хоёрдохи хахадта һалхи өөдэ наадаһан улаан-үдынхид яһала һайнаар, эмхи гуримтайгаар добтолжо мэдэнэ. Хэдэн тиимэ добтолгонуудые эмхидхэһэн «Армеец» бүлгэмэйхид хоёрдохи бүмбэгэеэ оруулжа ядана. Талмайн баруун захаар гүйлдэжэ ябаһан Батуев Жуйков хоёр бүмбэгэеэ бэе бэедээ дамжуулалсажа ябаад, айлшадайнгаа тала руу орожо ерэбэ. Энэ үедэ эдэнэрэй урдаһаа харайлдажа ерэһэн айлшадай хамгаалагшад үрдибэгүй. Энээниие һамбаашалһан Батуев бүмбэгэеэ ворота хүндэлэн сохижорхибо. Бүмбэгын урдаһаа харайһан айлшадай вратарь тэрэнээ барижа үрдэнэгүй, харин тэрэ һамбаадань урагшаа харайжа гараһан Улаан-Үдын Крыласов эршэтэйхэн бүмбэгые толгойгоороо сохижо оруулжархёо. Тиигэжэ наадаһай тоо 2:0 болошобо. Энээнэй удаа харюугай бүмбэгэ сохихые оролдоһон айлшад хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ, улаан-үдынхидэй воротагай дэргэдэ аюултайхан байдал тохёолдуулна. Наадаһай тэн багаар «Армеец» бүлгэмэй хамгаалагшад абаһан бүмбэгэеэ талмайнгаа дэргэдэ һанаа амархапаар сохижо байһаар, тэрэнээ бүлэалгажа, харюугай бүмбэгэ воротаруугаа сохюулжархёо. Энээгээр — 2:1 тоотоойгоор наадан дүүрэжэ, «Армеец хоёр очко өөһэдтөө бэшүүлбэ. Энээгээр наадаһай түрүүшын хахад дүүрэжэ, улаан үдынхид 16 очкотой болобо.

Удаадахи — наадай хоёрдохи хахадай ээлжээтэ уулзалгада манай «Армеец» Томскын футболистнуудтай наадаха болонхой.

Зураг дээрэ: «Армеец» бүлгэмэй добтологшод айлшадай воротагай дэргэдэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Павильон соо— Сибириин ангуушадай дүй дүршэл

Арадай ажахын туйлалтануудые харуулдаг выставкын павильонуудаар ябажа харахада эндэ үдэр бүри шахуу шэнэ шэнэ экспонадууд абтажа байдаг юм. Жэшээнь, «Центросоюз» гэһэн павильондо орогшод оронойнгоо мэдээжэ ангуушадай туйлалта, амжалтатай танилсана. Эндэ Буряадай АССР-эй мэдээжэ ангуушан П. Н. Сотнич гэгшын дүрэ зураг үлгөөтэй. Кабанскын энэ ангуушан гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 2570 түхэригтэ ангай арһа гушааһан байна. Энэ хадаа бүхы ангуушадай дунда эгээл эрхим туйлалта болоно.

«Бидэнэр Буряадай мэдээжэ ангуушан П. В. Сотничой туйлаһан амжалта, дүй дүршэлые ехэ һонирхожо харабабди. Энээниие бидэнэр өөһэдынгөө ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэбди» гэжэ Красноярска хизаарай Таймырска национальна округой ангуушад дурасхалай дэбтэртэ бэшэнэ.

М. ЛАРЬКИН.

ПОЛЬШО ҺАЙНДЭРЭЙНГӨӨ УРДА ТЭЭ

ВАРШАВА, июлиин 18. ТАСС-ай корреспондент В. Кузнецов ингэжэ дамжуулна: Арадай Польшын тоттоһоор 20 жэлэй ойн һайндэрэй дүтэлжэ байһаниинь хаа хаанагүй элеэр харагдана: городуудай үйлсэнүүд болон талмайнууд сагаа-улаан тугуудаар гоёон шэмэглэгдэнхэй, промышленна шэнэ предприятинуудые ашаглалгада үгэхэ һүүлшын бэлэдхэлнүүд хэгдэнэ, ажалай илалтануд тухай рапортнууд үдэр бүхэндэ ороно. Гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай үдэшэнүүд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй ажалшадай уулзалганууд болоно. Поляк арадай габьяата хүбүүд, басагадта—ажалай түрүүшүүлдэ правительственна дээдэ хайрануд барюулагдана. Польшые сулөөлхын түлөө болоһон байлдаанудай үедэ наһа бараһан поляк болон совет сэрэгшэдэй памятнигуудай дэргэдэ ургамал баглаа сэсэгүүд табитдана.

Оронойнгоо бүхы нютагуудһаа ерэһэн айлшадые, тэрэшэлэн республикын 20 жэлэй ойн баярта хабаадалсахаяа ерэһэн харийн делегацинуудые гоё һайхан болоһон Варшава хүндэтэйгөөр угтана. Культурын болон наукын ордоной үмэнэхи талмай дээрэ сэрэгэй парад болохо юм. Тэндэ гоё һайхан трибуна түхеэрэгдөө. Ехэ театрай үмэнэхи театральна талмай дээрэ Варшавын баатарнуудай дурасхаалда зорюулагдаһан памятник нээгдэхээр бэлэн болонхой.

«Люблинэй болон Плоцкын үдэрнүүд» мүнөө эхилээ. Люблиндэ Арадай крайово радын болон Польско национально-сулөөрэлгын комитедэй байшангуудай ханануудта дурасхаалай самбарнууд нээгдээ. Люблиндэ шэнэ радиостанци ашаглалгада үгтөө, клиникэ болон оёдолой фабрика нээгдээ. Ехэ химиин томо предприятиин, Мазовецкэ нефть шанаржуулдаг комбинадай түрүүшын ээлжээн эртэ урдын Плоцкдо ашаглалгада үгтэхээр бэлэн болоод байна. Шахтернууд, химигүүд, бүд нэхэгшэд, судна бүтээгшэд, металлургнууд ажалай габьяа гаргажа, һайндэрөө угтахаяа байна. Вроцлавска суперфосфатна заводой коллектив түсэбһөө гадуур 2 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргаа. Катовицкэ воеводстводо Колодница мүрэн шадар шэнэ уһа сөөрэм ашаглалгада үгтөө. Ленчицкэ горнопромышленна комбинадай коллектив болзорһоо юһэн үдэр урид миллиондохи тонно түмэрэй руда малтаа. Барилгын хүдэлмэриин түргэнөөр хэгдэжэ байһанай ашаар Польшын олон мянган эрхэтэд эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ байрануудые абаһан байна.

Июлиин түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Ороной шахтернууд 15 үдэрэй турша соо 70 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаа. Республикын металлургическа заводуудай коллективүүд июлиин түрүүшын хахадта даалгабариһаа гадуур 12,3 мянган тонно булад, 2,3 мянган тонно кокс, 1,5 мянган тонно шэрэм гаргаһан байна.

Африкын эгэшэ дүүнэртэ амаршалга

БЕРЛИН, июлиин 18. (ТАСС). Африкын эхэнэрнүүдэй үдэр июлиин 31-дэ тэмдэглэгдэхэ юм. Энээнтэй дашарамдуулан Африкын эхэнэрнүүдтэ Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын Демократическа Федераци амаршалгын бэшэг эльгээгээ. Бэшэг соонь ингэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Бүхы Африкын эхэнэрнүүдэй хүдэлөөндэ эхи табиһан энэ үдэр сулөөрэлгын түлөө, эрхим һайн ажабайдал хангахын түлөө Африкын эхэнэрнүүдэй хэдэг тэмсэлэй һүлдэ тэмдэг болоо.

Африка түбидэхи өөһэдынгөө эгэшэ дүүнэрэй үнэн зүб тэмсэлые МДФЖ-гэй олон миллион гэшүүд халуунаар дэмжэнэ гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

СЕПГ-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтда бэлэг баригдаба

БЕРЛИН, июлиин 18. (ТАСС). Карл Марксын гуша Франциин уран зураашa Фредерик Лонге Марксын болон Лонге гэгшын бүлэнүүдэй архивуудһаа хэдэ хэдэн документнүүдые Берлиндэ СЕПГ-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институтда дамжуулан үгөө гээд АДН агентство мэдээсэнэ. Карл Марксын бодото фото зураг, тэрэнэй басаган — Лаура Лафаргын гараа табиһан ном эдэ документнүүдэйнь дунда бии.

—<>—

Кипрэй правительствын хараа бодол хубилхагүй

АФИНА, июлиин 18. (ТАСС). Кипрэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Киприану Лондонһоо Каир орожо ябаха замдаа үсэгэлдэр эндэ тоггоһон байна. Тэрэ Грециин премьер-министр Папандреу гэгшэтэй уулзаа. Энэ уулзалгадань Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министр Костопулос байлсаа.

«Вима» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор уулзалгын үедэ Кипрэй асуудал хаража үзэгдөө. Тэрээнһээ гадна Англиин премьер-министр Дуглас-Хьюмтэй Лондондо хэлсээ хэһэн тухайгаа, мүн ООН-ой Кипртэхи зуур шалгаша Туомиой гэгшэтэй Женевэдэ хөөрэлдэһэн тухайгаа Киприану Папандреу гэгшэдэ дуулгаһан байна.

Кипрэй асуудал шиидхэхэ талаар Кипрэй правительствын хараа бодол хубилхагүй. Правительство аралай хүсэд бэеэ даанхай байдалтай байхын түлөө урда мэтэ оролдолго гаргаха. Тиигэжэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин туһаламжатайгаар арал өөрыгөө тодорхойлхо эрхэтэй болохо ёһотой гэжэ Киприану аэродром дээрэ журналистнуудта мэдүүлээ.

БҮХЫ АФРИКЫН КОНФЕРЕНЦИ

КАИР, июлиин 18. ТАСС-ай корреспондент С. Соловьев ингэжэ мэдээсэнэ:

Бүхы Африкын 2-дохи конференциин—Африкын гүрэнүүд болон правительствануудай толгойлогшонорой ассамблейн — заседаниин зал соо 20 президент, хоёр хаан, император, Африкын 33 гүрэнэй премьер-министрнүүд, министрнүүд сугларaa. Африкын бүхы бэеэ даанхай гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд эндэ бии. Имагтал Конго (Леопольдвиль) оролсоногүй.

Анголын, Мозамбигай, Урда Родезиин, Урда Африкын, эрхэ сулөөтэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан Африкын бусад оронуудай арадуудай түлөөлэгшэд сессиие нээлгэ дээрэ байлсаа.

Хүндэтэ түрүүлэгшээр һунгагдаһан ОАР-ай президент Насер оролтын үгэ хэлэхэдээ Африкын арадуудай ерээдүйдэ Каирай конференци үгаа ехэ удха шанартай гэжэ онсолон тэмдэглээ. Бэеэ даанхай байдалай түлөө бидэнэр бултадаа тэмсээбди, тиигээд али али зэргээр тэрэнээ туйлажа шадаабди. Гэбэшье бидэнэрэй туйлалтанууд эрхэ сулөөтэйгөөр ажаһууха талаар манай эрилтэнүүдые бэелүүлхэ ехэ замай имагтал эхиниинь болоно. Бэеэ даанхай болоо гэжэ нэрэ зүүлгээр бидэнэр һаналаа ханажа шадахагүй байнабди. Хүнэй бүрин эрхые хангадаг ёһотойл бэеэ даанхай байдалтай болохые манай арадууд хүсэнэ гээд президент хэлээ.

Африкадахи революционно хүдэлөөнэй үрэ ехэтэй, бата бэхи байлгые бидэнэр дэмжэхэ ёһотойбди. Политическэ, экономическа болон соёл культурын талаар ёһотойгоор лэ бэеэ даанхай байдалтай бололтоёо үргэдхэхэ тухай эндэ хэлэгдэнэ. Африка түби бусад оронуудтай харилсаа холбоотой байха ёһотой. Зүгөөр тэдэ оронууд өөһэдынгөө ёһо гуримые, дура хүсэлые маанадта баадхаха ёһогүй гээд президент мэдүүлээ.

Африкын нэгэдэлэй организаци үнгэрэгшэ жэлдэ угаа ехэ хүдэлмэри хээ, бага бэшэ амжалтануудые туйлаа гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, колониализмда зүрилтэ хэлтээ шангадхахыень, Урда Африкын болон Урда Родезиин ёһо гуримуудта эсэргүүсэхыень, уласхоорондын оршондо эдэбхитэй холбоо барисаа байгуулхыень, Азитай, Латинн Америкэтэй Африкын таларxал бэхижүүлхыень Африкын бэеэ даанхай байдалтай болоһон оронуудые Насер урлалаа.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ Африкын оронуудай хабаадалсаха шухала байһан тухай ОАР-ай президент онсолон тэмдэглээ. Эб найрамдал аршалан хамгаалхые бидэнэр бултадаа ехээр хүсэнэбди. Амгалан тайбанаар һууха уряагай бодото бэелэл ядерна туршалгануудые зарим зэргээр хорихо тухай договорой баталагдаһанһаа хойшо шахардуу шанга байдалай һуларжа байһаниинь элеэр харагдана гээд Насер хэлээ.

Манай конференциин шухала шиидхэбэринүүдые абаха, Африкын оронуудай хоорондоо ёһотойл нэгэдэлтэй болохо байһаниинь сохомтой гээд Насер үтынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Удаань Алжирай Республикын президент Бен Белла үгэ хэлээ. Гвинейн, Камерунай, Нигерэй, Тунисай, Суданай, Малавиин, Кениин болон Дагомейн делегацинуудые толгойлогшонор сесси дээрэ ээлжээ ээлжээгээр түрүүлэгшэнэрээр һууг гэжэ дурадхал оруулаа.

Центрально-Африканска Республикын, Руандын, Габоной, Сомалиин президентнүүдэй эльгээһэн телеграмманууд сесси дээрэ уншагдаа. Тэдэнэр сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсажа шадахагүй байһан дээрэһээ өөһэдынгөө түлөө бүрин эрхэтэ делегацинуудые эльгээһэн байна.

Зүбшэхэ зүйлнүүдэй баталан абтаһанай һүүлээр Африкын гүрэнүүд болон правительствануудай толгойлогшонорто хандан, түрүүшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан, Секу Турэ амаршалгын тобшо үгэ хэлээ. Африкын арадуудай хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхын тулада Каирай конференци бүхы хүсэлэл оролдолгоёо зорюулха, Африкада амин шухала бүхы асуудалнуудые конференцидэ хабаадагшад шиидхэжэ шадаха, тэрэшэлэн дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тулада конференци бүхы юумэ хэхэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Нью-Йоркһоо зорюута ерэһэн ООН-ой генеральна секретарь У. Тан конференци дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ.

Камерунай президент Амаду Ахиджо гэгшын түрүүлэлгэ доро болоһон мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ юрэнхы үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикада Советскэ Союзай туһаламжатайгаар ороной атомна центр—Дутын болон Дунда Зүүн зүгтэхи эгээн томо Африкадахи анха түрүүшын атомна шэнжэлэлгын центр хүдэлжэ байдаг юм. Тэндэ хэдэн зуун араб мэргэжэлтэд хүдэлдэг. Тэдэнэртэ совет эрдэмтэд болон инженернүүд ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Тэдэнэр научна бүлэгүүдые хүтэлбэрилдэг, теоретическэ болон туршалга хэхэ шэнжэлгэнүүдые египет ханинартаяа хамта хэдэг байха юм. Зураг дээрэ: ОАР-ай атомна центрэй атомна реакторай байшан.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Европодохи амгалан тайбан байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала туһа нэмэри» гэһэн гаршагтайгаар Советскэ правительствын мэдүүлгэ; Аргадын совхозой партийна комитедэй секретарь нүхэр Б. Лыгденовэй «Интенсификациин замаар» гэһэн гаршагтай статья; Зэдын управлениин Үшөөтэйн колхоздо таряа хуряалгын машинануудые заһабарилха хүдэлмэриин муугаар ябуулагдажа байһан тухай «Үшөөтын колхозник» гэжэ ханын газетын бэшэгшэд мэдээсэнэ. «Механизаторнуудай анхаралда» гэһэн рубрика доро В. Пархоменкын корреспонденци; «Чемпионой лента» гэһэн гаршаг доро хони хайшалагшадай республикын конкурсһоо репортаж хэблэгдээ; Буряадай АССР-эй Верховно Советэй V сесси зарлаха тухай Верховно Советэй Президиумэй Указ толилогдоо.

Хоёрдохи хуудаһанда: Промышленна предприятинууд дээрэ байгуулагдаһан экономическа шэнжэлэлгэ ябуулха олониитын бюрогой ажал хүдэлмэри тухай материалнууд хэблэгдэбэ.

Гурбадахи хуудаһанда: Хлагта, Зэдэ болон Хориин ажахынуудай һаалишадай һү һааха даалгабаряа үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан тухай материалнууд толилогдоо. Мүн энэ хуудаһанда уласхоорондын байдал тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүд хэблэгдэбэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: уран зохёолшо Борис Костюковскиин «Валерка хүбүүн» гэһэн шэнэ повестьһоо нэгэ бүлэг; Улаан-Үдын «Армеец», Благовещенскын «Амур» командануудай уулзалга тухай мэдээсэл толилогдоо.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00170. Зак. № 708.